Zomeractie: verkoop publicaties van het Koerdisch Instituut aan 50%

Publicaties van het Koerdisch Instituut te Brussel

Nederlands

1. In de bres voor de Koerden, **M. Casier**, '10, 17 €
2. Volksnationalisme, ook het Koerdische, is geen product van verbeelding, maar representeert werkelijkheid, **H. Van Rompaey**, '07, 19,5 €
3. Armoede in Brussel/Pauvreté à Bruxelles, ***Jan Béghin* (red.)**, 19,50 €
4. De Koerden. Essays over hun geschiedenis en cultuur, Knyaz Mirzoev, vert. en bewerking door **Hugo Van Rompaey**, 2006, 19,50 €
5. Kruitvat Kaukasus, **F.D.Pauw, H.V.Rompaey, D.M.Ferho, N.V., E. Z.**, 2004, 17,5 €
6. Mensen- en volkerenrechten in Syrië: De Koerdische kwestie, **Wim Beelaert**, 2004,10,00 €
7. De onderdrukking van de Koerden in Turkije, een misdaad?, **Hugo Van Rompaey**, 2003, 17 €
8. De Koerden in Irak en de internationale houding, **D. M. FERHO, L. Driesen**, 2002, 9 €
9. De kwestie Iraaks Koerdistan. **Derwich M. Ferho en Lieve Driesen (red.)**, 2002, 10 €.
10. De Koerden, tussen Europa en Turkije, **B. Cornillie en P. Vanden Bavière (red.)**, 2001, 17,5 €
11. De Koerdische Lente. Ik, peshmerga, ik geef mijn ziel, **Ahmed Bamarni**, 2000, 17,5 €
12. De Onafhankelijkheidsdroom v/d Koerden, illusie of realiteit, **Chris Kutschera**, 1999, 19,5 €
13. De Zaak Öcalan, Turkije, het Westen en de Koerden, **P. Vanden Bavière (red.)**, 1999,17,5 €
14. Hêlîn rook naar boomhars, **Susan Samanci**, Verhalenbundel, 1998, 10 €.
15. Ik was een kind in Koerdistan, **Mahmut BAKSI**, jeugdroman, 1998, 10 €.
16. Hêlîn, **Mahmut BAKSI**, roman, 1998,10 €
17. De Koerden, een volk op weg naar zelfstandigheid, **V. Van Beeck**, 1998,10 €
18. Dr. A. Ghassemlou, Man van vrede en dialoog, Biografie, 1997, 10 €
19. Gevangenis Nr. 5, 11 jaar in de Turkse gevangenis, **Mehdi Zana**, 1997,10 €
20. De Koerden en Zelfbeschikkingsrecht, **Katy Verzelen**, Onderzoekswerk, 1997, 10 €
21. De Koerden in de voormalige Sovjetunie, **Herman Taels**, Onderzoekswerk 1997, 10 €
22. Dossier Koerdistan, Geschiedenis, 1ste druk 1988, 2de druk, 1991, 5 €
23. **Cigerxwîn,** poëzie uit Koerdistan, Tigris, 1987, 7,5 € (i.s.v. KIB)

English

24. Identity via satellite: a case study of the Kurdish satellite television station Medya TV, **Andrea Allen Hickerson**, 12,5 €
25. Kurds Have the right to speak Kurdish, **Hugo Van Rompaey**, 7,5 €
26. Kurdish nationalism in Mam u Zîn of A. **Khanî, F. Shakely**, 1992, 7,5 €
27. The Kurdistan File, History, 1989, 5 €

Français

28. La République turque et la question, kurde : un face-à-face tragique, **Elisabeth Marescot**, 12,50 €
29. Dijwar, un témoignage de ce qu'est leur vie, roman, **Orhan Miroglu**, 19,5 €
30. Hadés à l'oeuvre, roman, **Medeni Ferho**, 19,5 €
31. La République turque et la question kurde: un face-à-face tragique, **Elisabeth Marescot**, 19,5 €
32. Les Kurdes: un peuple en quête d'Etat, **Elisabeth Marescot**, 2006, 12 €
33. Les Kurdes dans l'ex-Union Sovietique, **Herman Taels**, 2003, 96 p., 7.5 €
34. Le Genocide Kurde, **D. Fernandes**,2002, 8 €
35. Costumes et Tapis Kurdes, **J.M.C. & P.J.**, Album, 1995, 15 €
36. Dossier Kurdistan, Histoire, 3ème éd.,'92, 5 €
37. La Turquie, l'Europe et les Kurdes, **Paul Vanden Bavière**, 2005, 17,5 €

Brochures

38. De impact van repres. regimes op de grootschalige exodus naar Euro. landen, colloquim, 2006, 5 €
39. Iran, mensenrechten, Brussels Parlement, conferentie, verslag, 07 februari 2006, 6 €
40. The Call To Justice, Also for the Kurds, Hugo Van Rompaey, 2005, 5 €
41. Eergerelateerd Geweld, conferentie, verslag, 2005, 5 €
42. Het toetredingsproces van Turkije tot de Europese Unie en de Koerdische kwestie, conferentie, verslag, 13 april 2004, 33 p, 2,5 €
43. Krîterên Kopenhagê, De Koerden Special, red. **Rojan Hazim**, (Kurdî-Danîmarkî), 2002, 10 €
44. Iran, mensen- en volkerenrechten, conferentie, verslag, 2003, 5 €
45. Turkije, klaar voor de Europese Unie? De Turkse realiteit getoetst aan de Criteria van Kopenhagen, **Derwich M. Ferho en Lieve**
46. **Driesen (red.)**, brochure, 2002, 5 €
47. Ontheemde Koerden klem in Turkije, **Carla Van Os**, verslag, 2001, 5 €
48. Rapport van de Belgische Delegatie naar Turks Koerdistan, 1998, 4 €
49. Rapport, Mensenrechten in Turkije en de Koerdische kwestie, Euro-Parl. – Brussel, 6/3/1997, uitgeput
50. Koerdisch – Nederlands, Derwich M. FERHO, reisgids in het Koerdisch, 1984, uitgeput
51. Kurdistan, hist., popul., langue, cult., relig., econ., 1993 et 1994 épuisé
52. Kurdistan, bref apperçu de l'histoire,'80,épuisé
53. Een dam tegen de stuwdammen, Turkije/Koerdistan, GAP-Project in vraag gesteld, 2001

Te bestellen bij: **Kurdish Institute Brussels**
(Portkosten 2,5 € per boek worden wel aangerekend)
Bonneelsstraat 16, B-1210 Brussel, tel. +32-(0)2-230 34 02 (NI.) – fax +32-(0)2-231.00.97
IBAN 35 8538 5112 7037 I BIC SPAABE22 of 9030392 (Nederland)
www.kurdishinstitute.be, info@kurdishinstitute.be & kib@skynet.be

Afgiftekantoor Brussel 4

Belgié-Belgique
P.B.
1040 Brussel 4
1/4548
P 308687

DE KOERDEN

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN HET KOERDISCH INSTITUUT | JAARGANG 11 | N°59 | MEI-JUNI 2011

WIJ BESTAAN OOK !

Eis om menselijk te leven kost vele levens! p. 3

Syrië, het kruitvat van het Midden-Oosten p. 7-8

Stilte voor de storm in Iran? p. 19-20

Turkije op delicaat punt aanbeland p. 21

Eis om menselijk te leven kost vele levens!

- Derwich M. Ferho -

In Tunesië, Egypte, Libië, Jemen, Syrië, Iran, Turkije, … en andere landen in het Midden Oosten komt de massa in opstand. Ze vragen democratie. Een menselijk leven. Een einde aan de corruptie. Geen onderdrukking en geen dictators meer.

De westerse landen zijn op verschillende manieren actief betrokken in bepaalde landen in het Midden Oosten. In andere landen zijn ze dan weer eerder afwachtend. Hoe dat zal aflopen moeten we afwachten. In elk geval zien we ook hier en nu de dubbelzinnige houding van het Westen. Niet mensenrechten, niet de wil van volkeren maar de strategisch- economische belangen spelen de belangrijkste rol in hun acties. De regimes zijn aan het veranderen, ja. Maar nog onvoldoende om te kunnen spreken over echte democratie!
In Syrië vallen dagelijks tientallen doden. Sinds een tweetal maanden heeft men het zelfs over meer dan 1400 doden. Allen doodgeschoten door de militaire eenheden. Massa's blijven op straat komen en vragen het einde van het totalitaire regime. Intussen denkt het westen nog steeds na over hoe het kan reageren. Sommige machthebbers in de Arabische landen proberen het heersende regime overeind te houden. Iran wil een stuk van de taart in Syrië. Turkije is al enkele maanden bezig het regime te redden. In geen geval wil Ankara een verandering in haar buurland, waar ook meer dan twee miljoen Koerden leven.
In Iran zien we een hevige strijd tussen de machthebbers enerzijds en mensenmassa's die bewegen voor democratie anderzijds.
De machtsstrijd tussen de president Mahmoud Ahmadinejad en de geestelijke leiders is nu sterk voelbaar. Dat de president de rekeningen van bepaalde geestelijke leiders durft te laten blokkeren, heeft de emmer doen overlopen.

Het volk heeft genoeg van een barbaars leven. Dagelijks worden opposanten opgehangen in de straten en stenigt men 'overspelige' vrouwen.
De stelling dat de westerse wereld, vooral de VSA en Israël, de hoofdoorzaak zijn van alle kwaad verliest ook veel aan geloofwaardigheid bij de bevolking.

Ook in Irak vallen dagelijks vele doden. Dat de Amerikanen nog steeds hun fout niet hebben inzien m.b.t. hoe het land geregeerd wordt, is merkwaardig. Hun militaire aanwezigheid, hun aanpak van bepaalde problemen en ook hun sterke invloed op de regeringsbeslissingen in Bagdad zijn de voornaamste redenen van de instabiliteit. Instabiliteit die leidt tot zoveel aanslagen met vele doden en vernielingen in de infrastructuur als gevolg.

Ook in Turkije is de situatie heel onrustig. De oorlog, al dertig jaar aan de gang, is nog niet afgelopen. De Turkse autoriteiten willen nog steeds geen toegevingen doen in de Koerdische kwestie.
En de westerse wereld, met inbegrip de EU, volgt hierin nog steeds een hypocriete lijn.
De huidige AKP regering is al jaren aan de macht. Ze is met een voldoende ruime meerderheid vertegenwoordigd in het parlement. Indien ze het serieus meent kan ze met de steun van de BDP-parlementsleden de nodige concrete veranderingen realiseren in de grondwet. Het einde van deze oorlog tussen de Koerden en de Turkse staat is alleen mogelijk langsheen grondige veranderingen in de grondwet en ook in de mentaliteit.

De oorlog kan stoppen indien de staat haar misdaden t.o.v. de andere volkeren erkent. Het bestaan van die volkeren moet in de grondwet. Ze moeten evenveel rechten krijgen als de Turken zelf. Niemand, en al zeker de Koerden niet, wil nog verder in een land waar de assimilatiepolitiek volop bezig is. Dagelijks worden miljoenen kinderen in het Turks onderwezen. De eis van de Koerden en die van andere volkeren is dat ze in eigen taal onderwezen kunnen worden.
Al bijna een eeuw volgt Turkije een etnische zuiveringspolitiek. Ankara probeert niet alleen mensen op grote schaal te vernietigen, het doet dat ook met de natuur van Koerdistan.

Dat meer dan tweeduizend Koerdische politici; ex-parlementsleden, burgemeesters, academici, achter de tralies zitten is onaanvaardbaar. De Koerden noemen dit een politieke genocide.

Wat de Koerden niet begrijpen is de houding van de EU en andere westerse landen. Ze begrijpen niet waarom Turkije met haar misdaden gesteund wordt en de Koerden worden veroordeelt omdat dit volk opkomt voor de meest fundamentele democratische rechten.
De Turkse staat pleegt al een eeuw misdaden tegen de menselijkheid. Ze respecteert de oorlogsreglementen niet. Het Turks leger gedraagt zich barbaars tegenover de Koerden. En als de Koerden zich daartegen verzetten, worden zij als terroristen bestempelt. Dat is toch de wereld op zijn kop?

De dertig jaar lange oorlog toont aan dat op deze manier niet meer kan. De Koerden bestaan en men moet met hen rekening houden. Ze zijn geen voorstanders van wapengekletter. Bewijs daarvan zijn de tot nu toe zeven Koerdische aankondigingen van eenzijdig staakt het vuren. Europa moet begrijpen dat het de Turkse staat is die voorstander is van de blijvende oorlog. Niet de Koerden.
Bovendien, waarom onderneemt de EU geen initiatief om dit conflict via dialoog op te lossen?

Mijn ervaring op het Koerdisch Instituut

- Shaila Moreno Cerezo –
Grundtvigassistente op het Koerdisch Instituut van 3/01/2011- 3/06/2011

Na dit verblijf op het Koerdisch Instituut, als een vrijwilliger, ga ik naar huis met duizenden dingen in mijn koffer, en bovenal met een verrijkte ziel, dankzij deze ervaring. Ik werkte gedurende maanden samen met mensen die tot een zeer verschillende cultuur behoorden, mensen die er andere legendes, tradities en gewoonten op nahouden. Dat leverde me in al die tijd een schat aan ervaringen op, ervaringen die onwisbaar in mijn geheugen gegrift staan.

Angst voor het onbekende

Het klopt dat het onbekende schrik aanjaagt. En dat was ook hoe ik me een halfjaar geleden voelde, bang om aan een avontuur te beginnen dat me, zo wist ik, niet onverschillig zou laten. Ik besliste mijn angsten opzij te schuiven, de uitdaging tegemoet te treden en mezelf verder te verdiepen in een onderwerp dat me meer en meer in zijn greep kreeg. Koerdistan, de Koerdische Kwestie, een niet erkende staat, vergeten en gewiste mensen,… het was allemaal moeilijk te vatten. Toch groeide op hetzelfde moment ook mijn innerlijke motivatie om dieper op deze zaak in te gaan, een zaak en streven die veel mensen nog altijd willen vernietigen. Hoewel mensen uit mijn omgeving me "waarschuwden" voor de vreemdste optie waar ze ooit van gehoord hadden, leed voor mij geen twijfel meer; ik had mijn beslissing genomen. Vanaf het moment dat ik aankwam in België, genoot ik elke seconde van wat voor mij de meest belonende ervaring uit m'n leven zou worden. Ik hield mijn geest open en mijn hart was dankbaar voor de grote en kleine ervaringen waarin ik ondergedompeld zou worden. Ik begon mensen te ontmoeten, die ik, na verloop van tijd, ging beschouwen al was het m'n eigen familie. Mensen met verschillende achtergronden, maar met één belangrijke zaak die hen bindt: ze voeren allen een strijd ter verdediging van hun cultuur, hun folklore, hun taal en een strijd voor de vrijheid die ze nooit hebben gekend.

Wie zou niet vechten om zijn cultureel erfgoed te beschermen?

Wat geeft ons het recht om neer te kijken op mensen die enkel 'schuldig' zijn aan het gevecht ter bescherming van hun eigen identiteit? Wie zou niet strijden voor zijn identiteit? Als ze de taal die je spreekt verbieden, als je tradities in de vergetelheid raken, je muziek verbannen wordt, je land bezet, je dorp verwoest, mensen van jouw volk vermoord…. Wat schiet er dan nog over voor je? Dit zijn de zaken die het bestaan van mensen vorm geven, die betekenis geven aan ons leven, die ons vertellen wie we echt zijn. Onverdraagzaamheid ten aanzien van andere vormen van expressie en culturen leidt tot oorlogen en conflicten. Dagelijks krijgen we hierover nieuws te horen. Ik vraag me af waar we zouden staan in een wereld zonder multiculturaliteit, een planeet waar iedereen dezelfde taal spreekt, en iedereen dezelfde huidskleur heeft. Wat als we zouden leven in een realiteit zonder nuances, zonder variëteit, zonder vrijheid van meningsuiting. In zo'n wereld zou de mensheid verdrinken in haar eigen treurnis.

De Koerden: meer levenskracht dan ooit

Gedurende mijn ervaring met het Koerdische volk verloor ik niet alleen mijn angst, ik wist de angst om te zetten in bewondering. Misschien zijn de Koerden wel het grootste staatsloze volk ter wereld, en, zonder twijfel, zijn ze een voorbeeld van weerstand en verzet. Ik realiseerde me dat het Koerdische volk een volk is dat lééft, ook al kan je ze niet vatten op een landkaart, en ondanks alle wetten en grenzen die men hen oplegt. Vrouwen, mannen en kinderen worstelen elke dag om hun cultuur en waardigheid te beschermen, op een vreedzame manier. Ondanks het feit dat ze slachtoffer zijn van de ergste wreedheden die op deze wereld voorkomen, beslisten ze zich niet over te geven, hun stem niet te dempen vooraleer men ernaar luistert, en hun ontkenning als volk niet te aanvaarden. Dat zou voor hen immers het einde van bestaan betekenen. Ze maakten zichzelf de belofte het risico te nemen, de moed op te brengen om trouw te blijven aan zichzelf en niet op te geven. Dat alles maakt dat ze ieders respect en waardering verdienen.

Vooroordelen doen ons buitengewone zaken missen

Ik was bang om te leven en werken in een cultuur waarvan ik nog nooit gehoord had. Deze ervaring droeg bij aan een belangrijk inzicht: onze angsten en vooroordelen doen ons buitengewone zaken missen. Zaken die ons een completer mens kunnen maken. We hebben altijd de neiging een beetje neer te kijken op andere manieren van leven, verschillend van de onze. De waarheid is echter dat de wereld vol loopt met authentieke mensen van wie we vaak meer kunnen leren dan van mensen die onze eigen taal spreken. Net zoals de Koerden, besloot ik op een goede dag het risico te nemen, en ook al moet ik nu afscheid nemen, ik koester de overtuiging dat mijn ervaring niet hier en nu ophoudt. Ik draag Koerdistan en zijn mensen vanaf nu met me mee, voor de rest van m'n leven. In mijn gedachten zal ik de roep om respect van het Koerdische volk, dat dapper verzet levert in bergen en valleien, ondersteunen. Omdat ze strijden voor zaken waar ze recht op hebben; waardigheid, respect, en een plaats tussen de andere volkeren van de wereld.

"Ik ben Koerdisch, wat kan ik doen?"

Syrische regime beantwoordt vreedzame protesten met geweld

- Thomas Detombe -

Voor Bashar al – Assad, de Syrische president, komen alle middelen in aanmerking om zijn totalitaire Baath- regime overeind te houden. Nadat kleine, vaak symbolische, toegevingen de opstandige bevolking niet konden sussen, schakelde hij moeiteloos over op brutale repressie. Naar schatting honderden protestanten vonden hierin al de dood. Of hij het protest met geweld kan breken is twijfelachtig. De woede van de straat lijkt er niet door af te nemen, integendeel. Ook het Koerdische deel van de bevolking laat zich niet afschrikken en wil enkele fundamentele eisen ingewilligd zien.

Syrië kent een lange geschiedenis van opstanden en daaropvolgende repressie. Na zijn onafhankelijkheid worstelde Syrië met interne problemen, inherent aan de ingewikkelde samenstelling van de bevolking. Er waren etnische conflicten tussen Koerden, Druzen en Alevieten, politieke strubbelingen tussen Syrische en Arabische nationalisten, enzovoort. Lange tijd ging het land gebukt onder een verscheurde politieke samenleving. Bovendien bleef ook de leidende Baath- partij zelf niet gespaard van interne spanningen. Om de nationale eenheid te bewaren, vaardigde de partij in 1963 de wet op de Noodtoestand uit. Ook kondigde men verschillende keren een nieuwe grondwet af. In 1969 vormde een zoveelste grondwetswijziging Syrië de facto om tot een eenpartijstaat en werd de partijdoctrine van de radicale Baathisten versterkt.

Niet veel later, in 1970, kwam generaal Hafez al-Assad via een staatsgreep aan de macht. Vanaf dan namen de interne spanningen in de Baathpartij fel af. Hafez slaagde erin ondanks de economische en politieke problemen stabiliteit te brengen en het land tot een betekenisvolle speler te maken in het Midden Oosten. De prijs die de gewone bevolking voor die 'stabiliteit' betaalde was echter hoog: volgens mensenrechtenorganisaties vonden onder zijn bewind minstens 10 000 burgers de dood. Ook werden minstens 7500 burgers om politieke redenen gevangen genomen. Isolement, foltering, schijnprocessen en executies waren daarbij schering en inslag.

Systeem van repressie

In 2000 overleed Hafez en volgde zijn zoon, Bashar al- Assad, hem op. Hoewel hij beloofde het politieke leven te liberaliseren, kwam hier niks van in huis, integendeel. Assad gooide de gangmakers van de politieke lente in de gevangenis en hield zich vanaf dan enkel bezig met de consolidatie van zijn machtsbasis. De belangrijkste politieke actoren van het land schaarden zich rondom de president. Voor hen is stabiliteit en behoud van hun privileges prioritair. In dergelijk politiek systeem is repressie een belangrijk instrument tegen al wie deze politieke stabiliteit in het gedrang kan brengen.

Door te kiezen voor onderdrukking miste Assad verschillende kansen om zijn macht op een duurzame manier te verankeren. Zo muilkorfde hij net nadat hij aan de macht kwam, in 2001, alle oppositie die trachtte een politieke liberalisering door te voeren. Een tweede poging van de oppositie om tot verandering te komen, kwam er in 2005. In de 'Damascusverklaring' schaarden alle Syrische oppositiegroepen zich achter democratische hervormingen in het land. Hoewel men Assad in dit document niet vroeg te vertrekken, en hij dus deel kon uitmaken van een nieuw Syrië, koos de dictator toch opnieuw voor repressie. Tot op vandaag houdt Assad vast aan deze methode. Elke gematigde oppositiepoging die vraagt om meer pluralisme en gedeeltelijke hervormingen botst op een muur van intimidatie en onderdrukking.

De grootschalige protestbeweging die sinds begin 2011 de Arabische wereld op haar kop zet, laat zich echter niet zo makkelijk controleren. Onder grote druk van de straat trachtte het regime haastig een vorm van politiek pluralisme te introduceren. Het was te laat, de geest was al uit de fles. Het volk ruikt haar kans en is niet meer tevreden met kleine of symbolische toegevingen.

'Toegevingen'

Een van die toegevingen was gericht aan het Koerdische deel van de Syrische bevolking: 150 000 staatsloze Koerden zouden het staatsburgerschap

krijgen. Die 'toegeving' kwam echter zo laat dat ze de gemoederen niet of nauwelijks kon bedaren. Bovendien maakte Habib Ibrahim, leider van een grote Koerdische partij in Syrië, Assad's tegemoetkoming met de grond gelijk: "Burgerschap toekennen is geen gunst, het is het recht van elke Syriër". Ook belangrijk op te merken is dat het cijfer van 150 000 ondertussen achterhaald is. Het is gebaseerd op een volkstelling van 1962, waarbij men 120 000 Koerden hun Syrische nationaliteit afnam, indertijd 20% van de totale Koerdische bevolking in Syrië. Ondertussen werd die groep staatlozen echter veel groter: mensen die indertijd hun nationaliteit werd afgenomen kregen immers kinderen en kleinkinderen. De 'toegeving' om 150 000 Koerden de Syrische nationaliteit terug te geven is dus eigenlijk slechts een halve toegeving, gesteld dat er vandaag (naar schatting) meer dan 300 000 staatsloze Koerden in Syrië leven.

Behalve volwaardig burgerschap voor álle Koerden in het land, schuiven de Syrische Koerden nog enkele fundamentele eisen naar voren. Zo willen ze dat het regime alle politieke gevangenen vrijlaat. Sinds 2009 arresteerde men al 369 mensen, op basis van zeer twijfelachtige gronden. Daarnaast moet men vrij politieke partijen kunnen vormen en moet het verbod op politieke actie opgeheven worden. Ook belangrijk is dat men de identiteit van en het bestaan van de Koerdische bevolking in Syrië grondwettelijk erkent, en moet het regime de Koerden hun fundamentele rechten toekennen. Voorts moet men een nationale raad inrichten, als wegbereider voor een nieuwe grondwet en fundamentele rechten. In die raad moeten alle politieke spelers vertegenwoordigd zijn, óók de religieuze en etnische minderheden van het land. Samenvattend willen de Syrische Koerden vrij kunnen leven in hun land, en willen ze af van hun tweederangsstatus.

Koerdische manifestatie

Om hun eisen kracht bij te zetten, en in ondersteuning van nationale protesten, trok de Koerdische gemeenschap op 22 april de straat op. Twintigduizend mensen manifesteerden die dag in de Koerdische regio. Assad liet die betoging nog haar gang gaan, maar liet zich naarmate de protesten groeiden toch opnieuw verleiden tot repressie. Tanks trokken verschillende Syrische steden binnen en moordcommando's schoten op (vermeende) manifestanten. Het geweld escaleert zienderogen. Repressie als antwoord op vreedzame betogingen is een verwerpelijke, en bovendien ook een zeer onverstandige optie, wil men op een vreedzame manier uit de impasse geraken. Een spiraal van volkswoede, geweld, en nog grotere volkswoede, dreigt zich te ontwikkelen. Voorlopig verdedigt Assad zijn repressief optreden tegen vreedzame betogingen met de stelling dat "Islamitische terroristen én Israel" achter de opstanden zitten.

Die redenering houdt echter geen steek. Net zoals in de andere Arabische landen gaat het om een revolutie die op eigen bodem ontstond en die draait om enkele universele aspiraties van de bevolking. Men betoogt tegen armoede, sociale onrechtvaardigheid, corruptie, censuur, intimidatie van de politie, tegen het gebrek aan eerbied voor rechtstaat en tegen het gebrek aan individuele mogelijkheden. De roep om aansprakelijkheid, vrijheid en politiek pluralisme wortelt dus niet in culturele of religieuze motieven, en is goed vergelijkbaar met wat de straat in Tunesië, Egypte en Libië wilde.

Krediet is op

Het lijkt erop dat Assad al zijn krediet aan het verspelen is, zowel in eigen land als bij de internationale gemeenschap. Het recente, brutale machtsvertoon van het Syrische leger in verschillende grote steden, met honderden doden tot gevolg, zal dit proces alleen nog versnellen.

Bronnen:

- Assad's lost chances (Middle East research and information project)
- 'Twenty thousand Kurds demonstrate for democracy and freedom in Syria' (Kurdwatch.org)
- www.kurdish-info.be
- Mensen en volkerenrechten in Syrië: De Koerdische kwestie (Wim Beelaert)

Syrië, het kruitvat van het Midden-Oosten

- Paul Vanden Bavière -

Al anderhalve maand staat het regime van de Syrische president Bashar al- Assad onder druk van niet aflatend straatprotest, dat hard wordt aangepakt. Er zouden sedert 15 maart al 453 mensen zijn gedood. Hoe het zal aflopen met de president is nog alles behalve duidelijk. Vanuit internationaal perspectief is de situatie uiterst delicaat. Het land is immers een zowel intern als extern een kruitvat, dat bij ontploffing het Midden-Oosten in een nieuwe grote oorlog kan storten.

Dat de familie Assad niet erg populair meer is, is te begrijpen. Syrië behoort tot de armere broertjes van de Arabische wereld en het wordt autoritair, om niet te zeggen dictatoriaal, geregeerd. Ooit was het echter anders. Vader Hafez al-Assad was populair toen hij als minister van Defensie in 1970 een staatsgreep pleegde nadat hij geweigerd had de luchtmacht in te zetten in Jordanië, waar Jordaanse troepen de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO), met succes, probeerde te verdrijven. Dat gebeurde in de maand september, die door de Palestijnen sedertdien "zwarte september" werd genoemd. Het werd ook de naam van een Palestijnse terreurgroep, die onder meer de Jordaanse premier Wasfi Tal, de man die de repressie leidde, in 1971 in Cairo vermoordde.
Syrië was sedert zijn onafhankelijkheid na de Tweede Wereldoorlog een woelig en onstabiel land, met geregeld staatsgrepen en strijd tussen strekkingen allerhande. In 1963 kwam de Baath- partij er aan de macht, maar dat bracht geen rust. De linker- en de rechtervleugel van de partij leefden op voet van oorlog. Daarbij was er rivaliteit tussen burgers en militairen. Inmenging en intriges van het Westen en buurlanden als Irak en Saudi- Arabië maakten het alleen maar erger.
Hafez al-Assad was een pragmaticus en schiep, nadat hij de burgerlijk- linkse fractie in de partij had uitgeschakeld, voor het eerst in jaren orde en rust. Het maakte hem enorm populair. In 1971 werd hij met een overweldigende meerderheid tot president gekozen. In die eerste jaren was hij gemakkelijk te benaderen en tijdens ontmoetingen, zelfs op toegankelijke plaatsen, was er nauwelijks politie in de buurt. Maar de ontgoocheling werd des te groter. Syrië bleef socialistisch, sterk op Moskou gericht en – vooral -arm. Plannen om de teugels te vieren op economisch vlak leverden, tot de dag van vandaag, nog niet veel op.

Libanese Burgeroorlog

Daarbij kwam dan de burgeroorlog in Libanon (1975-1990), waar Assad om pragmatische redenen tussenbeide kwam om de ondergang van de christenen tegen de coalitie van Palestijnen en Libanese soennieten te verhinderen. Dat wakkerde het al aanwezige moslimfundamentalisme aan. De Baath- partij mag dan al in principe een niet-religieuze partij zijn, de meerderheid van de Syriërs is vrij religieus. Zelfs in de hoofdstad Damascus zijn er vele restaurants die weigeren alcohol te schenken, al vloeit de whisky en arak (anijsdrank) op andere plaatsen met beken. Komt daarbij dat Assad een alawiet is, een tak van het sjiisme, die in Syrië zowat 10% van de bevolking telt. De soennieten maken zowat 75% uit, terwijl er nog andere religieuze minderheden zijn zoals de christenen, ook ongeveer 10%, en druzen. Met daarnaast nog een roerige etnische minderheid van Koerden.

Soennitische opstand van 1982

De soennieten beschouwen de alawieten als ketters, en pikten het niet dat ze door een minderheid werden geregeerd, die bovendien christenen ging steunen tegen moslims. Na een reeks guerrilla-acties, kwamen ze in 1982 openlijk in opstand in de stad Hama, een opstand die zonder pardon en met de zware middelen door de broer van de president, Rifaat al-Assad, de kop werd neergeslagen. Officieel kwamen daarbij een 700-tal mensen om, die zich in een aantal appartementsgebouwen hadden verschanst. Daarbij heeft de mythevorming het aantal slachtoffers tot zelfs 50.000 doden opgedreven. Wie de stad heeft bezocht, en het plein, waar ooit de appartementsblokken stonden, heeft gezien, weet dat er inderdaad heel wat overdrijving is gebeurd. Syriërs die er wonen weten dat zeer goed. Het regime sprak die hoge cijfers echter nooit echt tegen omdat ze potentiële opposanten wou afschrikken.
Ook Assad kon, zoals Hosni Mobarak in Egypte en Ali Abdullah Saleh in Jemen, niet weerstaan aan de verleiding van de macht en de financiële voordelen ervan. Hij versmalde zijn machtsbasis door zijn eigen alawitische aanhang te bevoordelen, ten nadele van rivaliserende alawitische clans. Dat verklaart waarom men in de havenstad Latakia, niet ver van Turkije, één van de

bolwerken van de alawieten, ook dezer dagen geregeld manifesteert. De gecoöpteerde soennieten, christenen en druzen mochten mee genieten van de vetpotten van Damascus. Abdel Halim al-Khaddam, een soenniet, die van 1970 tot 1984 minister van Buitenlandse Zaken was, en van 1984 tot 2005 vice- president, wist dankzij zijn positie een mooi fortuin te vergaren. Hij kreeg echter ruzie met Bashar al- Assad, die in 2000 zijn aan een hartaanval overleden vader had opgevolgd, en vestigde zich als balling in Parijs, waar hij vergeefs probeerde een "democratische" oppositie achter zich te krijgen.

'Damasceense lente van korte duur'

Bashar al-Assad zelf was, zoals zijn vader, populair bij zijn aantreden. Hij vierde immers de teugels, liet politieke gevangenen vrij, stond meer vrijheid van spreken toe en probeerde kuis te houden onder de oude garde. Die "Damasceense lente" duurde echter niet lang. Na enkele maanden keerde alles terug naar het oude. De oude garde kreeg men niet klein. Oppositionele politici, journalisten, intellectuelen verdwenen opnieuw in de gevangenis. Evenals Koerden die protesteerden tegen de discriminatie waarvan ze het voorwerp zijn.
Splijtstof genoeg dus, evenals redenen om op straat te komen. De "Arabische lente" in Tunesië en Egypte zette ook de Syriërs aan mee doen, vanaf 15 maart. Dit tot grote verontrusting van de "internationale gemeenschap". Rusland is bang zijn enige nog overblijvende bondgenoot in de regio, met wie het sterke handelsbanden en militaire samenwerking heeft, te verliezen. De westerse landen weten dat Syrië in de Arabische landen, althans bij de bevolking, een groot prestige geniet vanwege zijn sterke Arabisch-nationalistische standpunten.

Het land eist nog altijd de door Israël in 1967 veroverde en geannexeerde Golan- hoogten terug. Iets waar Israël niets van wil weten – en in deze de steun krijgt van het Westen, dat in deze kwestie een middel ziet om Damascus onder druk te zetten. Maar wat het Westen kan, kan ook Syrië. Het heeft een netwerk van allianties opgebouwd, met onder meer de Palestijnse beweging Hamas, met Hezbollah (Partij van God) in Libanon en vooral met Iran.

Algemene oorlog in Midden Oosten?

Eerder, na de verovering van Irak door de VS en Groot-Brittannië, stond Syrië, evenals Libië, vooraan op de lijst van landen, waar een "regimewissel" moest komen. Kolonel Kadhafi dacht dat hij op de eerste plaats stond. Daarom gaf hij nog in 2003 zijn massavernietigingswapens op en ging nauw samenwerken met het Westen. Het heeft niet mogen baten. Syrië van zijn kant ging volop het soennitische verzet in Irak tegen de bezetting steunen. Met succes, het Westen wilde, na de fiasco's in Afghanistan en Irak, geen derde oorlog meer wegens het risico dat het ook in Syrië zou vastlopen in het zand. En Damascus heeft nog troeven achter de hand als het te veel onder druk komt of dreigt ten onder te gaan. Het kan zijn netwerken activeren en er voor zorgen dat Israël sombere dagen tegemoet gaat als het van alle kanten met raketten wordt bestookt. Waardoor Israël zich verplicht zal voelen nogmaals ten strijd te trekken, wat kan uitlopen op een algemene oorlog in het Midden-Oosten. Bij zo een oorlog kunnen Iran, wellicht ook Irak en vermoedelijk Egypte, als het een democratisch verkozen regering heeft, niet aan de zijlijn blijven staan.

De Interventie tegen Libië en Turkije

- Ahmet Dere -

De Turkse deelname aan de interventie in Libië, stoelt op verschillende- interne en externe motieven. Zo vinden er op 12 juni van dit jaar parlementsverkiezingen plaats. Bij de start van het conflict wilde de AKP, de partij aan de macht in Turkije, zich niet mengen in een oorlog tegen een moslimland. Dit veranderde echter toen de Amerikanen intervenieerden in Libië. Uiteindelijk ontplooide Turkije, het enige moslimland dat lid is van de NAVO, oorlogsschepen onder auspiciën van de alliantie, met als doel toe te zien op het tegen Libië ingestelde wapenembargo.

Ondanks alles veroorzaakt de interventie van de coalitie in Libië toch nog nieuwe moeilijkheden in de relaties tussen Parijs en Ankara. Daar zijn serieuze redenen voor. Eerst en vooral zien de Fransen een toetreding van Turkije tot de EU niet zitten. We weten niet of het standpunt van Parijs rond de toetreding van Turkije in de EU nog zal wijzigen. In elk geval is Parijs van mening dat Turkije geografisch gezien geen deel uitmaakt van Europa. Ankara stelt haar kandidatuur voor lidmaatschap echter voor als een kans voor de Europeanen, waarbij Turkije als brug tussen Europa en Azië zou fungeren, als een katalysator voor vrede. Daarnaast is de Turkse premier het op enkele cruciale punten niet eens met zijn ambtsgenoot Nicolas Sarkozy.

In Frankrijk betreurt men de verslechterde relaties tussen Parijs en Turkije, al kiest men er steeds voor niet te dramatiseren. Het belangrijkste voor Parijs is dat Qatar en de Verenigde Arabische emiraten beslisten ook mee te doen, en dus deelnamen aan de aanvallen op Libië, aanvallen waar Turkije aanvankelijk tegen was.

Bij het begin van het optreden begrepen de Turkse leiders niet waarom Frankrijk zich gedroeg alsof ze het leiderschap van de militaire operaties tegen Libië op zich namen. Men begreep bijgevolg ook niet waarom Frankrijk ageerde alsof het de hoofduitvoerder van resolutie 1973 was, de resolutie die de Veiligheidsraad van de VN stemde n.a.v. de gebeurtenissen in Libië.

”Kruistocht tegen Libië”

Tijdens een speech prees de Turkse premier R. Tayyip Erdogan (ironisch) zijn ‘Westerse vrienden’, die een ‘kruistocht’ begonnen tegen Libië: “Ik wens dat ze zichzelf onmiddellijk aan een gewetensonderzoek onderwerpen, rond de uiting van hun ideeën, die koren op molen betekenen voor de verbazingwekkende theorie der botsing van beschavingen. Ondanks al onze waarschuwingen vervagen de geesten met betrekking tot de operatie in Libië, en gebruikt men zeer ontheemde termen als kruistocht, hetgeen vragen doet rijzen”

Concluderend kunnen we stellen dat de deelname van Turkije aan de NAVO- operaties tegen Libië nog altijd leidt tot tegenstrijdigheden in het standpunt van de AKP regering. In aanloop naar de parlementsverkiezingen in Turkije, zullen die contradicties nog uitgediept worden. Wat betreft de toetredingsonderhandelingen zit het land in een nog diepere impasse. Tot op vandaag werden slechts 13 van de 35 onderhandelingshoofdstukken geopend. Slechts één daarvan kon men al succesvol afronden.

Hou de Koerden arm! Ontwikkelingspolitiek in Turks Koerdistan

- Nina Henkens -

De Koerden genieten weinig faam, en als er al over hen gesproken wordt is het meestal in weinig flatterende termen zoals 'terroristen of 'separatisten'. Maar er is meer aan de hand. De Koerdische regio is chronisch onderontwikkeld. Het gewapende conflict dat de laatste jaren sterk in intensiteit is afgenomen, heeft desastreuze gevolgen voor de welvaart in het oosten van Turkije. Ook internationale, neoliberale hervormingen waren niet bevorderlijk voor duurzame ontwikkeling. De pogingen van de Turkse regering om te investeren in de regio over de hoofden van de bevolking heen leiden tot weinig of geen resultaat.

De – hoofdzakelijk – Koerdische provincies in het oosten en zuidoosten zijn de minst ontwikkelde provincies van Turkije. Het verschil met het westen van het land is zo groot dat Turkije de tweede plaats inneemt in de OESO (Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling) wat betreft inkomensongelijkheid. Volgens een rapport van de Wereldbank uit 2001 'neemt de ontwikkeling af van west naar oost, in die mate zelfs dat het westen gelijkgesteld kan worden met een West-Europees land, terwijl het oosten in veel aspecten overeenkomst met een ontwikkelingsland.' 60 procent van de bevolking leeft er onder de armoedegrens.

Er zijn verschillende redenen voor de onderontwikkeling van de Koerdische gebieden, maar de belangrijkste oorzaken is het gewapende conflict dat sinds de jaren '80 heerst tussen de Turkse staat en de rebellen van de pro-Koerdische PKK. Het conflict had een verwoestend effect op de landbouw, de belangrijkste inkomstenbron van de regio. Het Turkse leger vernielde zo'n 3500 dorpen in zijn strijd tegen de PKK, de dorpsbewoners verloren hiermee hun land, vee, bezittingen, huizen, kortom, hun levensonderhoud. Zij vluchtten naar de steden waar nu een steeds groter wordende groep ongeschoolde landbouwers probeert te overleven in een stedelijke omgeving.

Veel Koerdische vluchtelingen staan, ondanks de Turkse compensatiewetten en terugkeerprogramma's weigerachtig om terug te keren naar hun dorpen. Een belangrijke hindernis is de aanwezigheid van dorpswachters, die door de staat betaald en bewapend worden om de PKK en hun sympathisanten te bestrijden.

Neoliberale hervormingen

Ook internationale ontwikkelingen dragen bij aan de verarming van de Koerdische gebieden. Na de oliecrisis in de jaren '70 voerde Turkije neoliberale hervorming door in ruil voor de steun van de Wereldank, het IMF (Internationaal Monetair Fonds) en OESO. Zo werd het staatsapparaat afgebouwd en regionale steun uit de staatskas verminderde fel. Daarbij zorgde een exportgerichte economische politiek, geleid door de Staats Planning Organisatie in Ankara, voor een snelle ontwikkeling van industriegebieden in het Westen, ten nadele van de landbouwsector, die hoofdzakelijk in het Oosten terug te vinden is.

Het gewapende conflict had en heeft nog steeds verschillende negatieve gevolgen voor het ontwikkelingswerk in de Koerdische regio's, volgens een staatsambtenaar die anoniem wenst te blijven. 'Voor lange tijd werd het investeren in de regio beschouwd als 'een kant kiezen'. Turken werden gezien als handlangers van de terroristen als ze investeerden, en aan de andere kant werden Koerdische investeerders beschouwd als collaborateurs met de overheid."

Verschillende initiatieven maar geen vooruitgang; ontwikkeling voor wiens profijt?

Zowel op nationaal als internationaal vlak worden initiatieven ondernomen om de ontwikkeling op gang te trekken maar cijfers duiden aan dat er bitter weinig vooruitgang geboekt wordt.

Het belangrijkste Turkse initiatief tot nu toe is het 'Plan voor Zuidoost Anatolië' (GAP) dat gelanceerd werd in de jaren '80. Oorspronkelijk had de GAP tot doel om land te irrigeren en elektriciteit op te wekken via de bouw van 22 dammen en waterkrachtcentrales. Na verloop van tijd werden ook investeringen in landbouw, transport, onderwijs, gezondheidszorg en sociale projecten op de agenda gezet. De lokale bevolking werd hierover – op een aantal organisaties van zakenmensen uit de regio na - op geen enkele manier geconsulteerd.

Tot nu toe werd 15% van de vooropgestelde hoeveelheid land geïrrigeerd en werd 75% van de investeringen in energieopwekking gerealiseerd. Dat de opwekking van elektriciteit hogere prioriteit krijgt is volgens critici het bewijs dat men GAP niet opzette in het belang van de plaatselijke bevolking maar in dat van de rest van het land. De consumptie van elektriciteit is immers veel hoger in het geïndustrialiseerde westen – het verbruik van elektriciteit in het zuidoosten ligt op 38% van het nationale gemiddelde. Bovendien creëert de energiesector weinig jobs en verjagen de geplande dammen – weeral – de lokale bevolking uit hun dorpen.

GAP- plan negeert historische en politieke context

Voorts gaat het GAP- plan volledig voorbij aan de historische en politieke context van de regio – wat voor vele Koerden een doorn in het oog is. Het woord 'Koerden' wordt niet één keer gebruikt en de gevolgen van het gewapend conflict zoals gedwongen migratie, dorpswachters en in beslagname en diefstal van eigendommen worden niet in rekening genomen.

Erdal Balsak is lid van de coördinerende groep van het Mezopotamya Sociaal Forum, die een hele reeks sociale organisaties, vakbonden, NGO' s en lokale overheden vertegenwoordigd. Volgens hem functioneert het gewapend conflict vandaag als een facilitator voor kolonialistische praktijken en overnames door multinationals van de Koerdische gebieden, vermomd als ontwikkeling. “Nadat de dorpelingen naar de steden vluchtten hadden de dorpswachters vrij spel om het achtergelaten land te stelen en in beslag te nemen. In de laatste jaren zagen we de komst van verschillende multinationals naar de regio. Maar de oorspronkelijke eigenaars zijn vaak ook zeer snel om hun land te verkopen aan de eerste bieder. De oorlog heeft de emotionele en psychologische band tussen mensen en hun land gebroken. Een ander probleem dat we waarnemen is dat de nieuwe ontwikkelingsagentschappen liever samenwerken met de grootgrondbezitters. Hun landbezit stamt uit de tijd van de clans (ticaret). Sommige clanhoofden hebben nooit enig verzet geboden tegen de staat omwille van economische belangen en zijn nu rijk. Hoewel de regio, met zijn vruchtbaar land en relatieve stabiliteit op dit moment een heleboel ontwikkelingsperspectieven biedt, is die ontwikkeling in werkelijkheid echter een nieuwe vorm van kolonialisme. Het wordt georganiseerd op een manier die zelfbeschikking en mensenrechten in de kiem smoort.”

Sociale projecten gericht tegen het Koerdisch verzet

Een goed voorbeeld van hoe een centralistisch bestuur en een nauwelijks verborgen afkeer voor alles wat pro-Koerdisch is in gemiste kansen resulteert, zijn de projecten van Sodes. Sodes maakt deel uit van het GAP programma en richt zich op de ondersteuning van sociale projecten. Het geld wordt verdeeld door de gouverneur van de desbetreffende GAP- provincie. Gouverneurs worden in Turkije niet verkozen maar aangesteld door de centrale regering in Ankara. De Sodes- statistieken van 2008 en 2009 voor de provincie Diyarbakir tonen aan dat van de 125 projecten 93 projecten worden uitgevoerd door centrale – niet verkozen – administratieve overheden. Vier projecten gingen naar gemeentebesturen die in de handen zijn van de pro-Koerdische partij BDP. De rest van de projecten werden uitbesteed aan middenveldorganisaties zoals Kamers van Koophandel en vakbonden.

De inhoud van de projecten doet regelmatig de wenkbrauwen fronsen, vooral bij de pro-Koerdische NGO' s, die ondertussen verder werken zonder projectsubsidies en hun werkingsmiddelen vooral halen uit par-

ticuliere giften en inzamelacties opgezet in de Koerdische diaspora in Europa. Hoewel sommige projecten duidelijk beantwoorden aan de behoeften van de lokale bevolking, zoals alfabetiseringsprojecten voor vrouwen of projecten voor andersvaliden, lijken vooral de projecten voor jongeren en kinderen erop gericht de aandacht af te leiden van het overheersende pro-Koerdische klimaat in de regio. Maar liefst zes van die projecten (met de klinkende titels 'Ontdek je land!' 'Ik houd van mijn land dus ik reis door mijn land') bestaan hebben als doel kinderen en jongeren kennis te laten maken met de niet-Koerdische regio's. Een ander project, 'Klim naar de toekomst', geeft meer dan 75.000 euro aan de politie, die met regelmaat van de klok zeer gewelddadig optreed tegen minderjarige betogers, om aan muurklimmen met jongeren te doen.

Pro-Koerdische mandatarissen stiefmoederlijk behandeld

Hoewel de Koerdische beweging er de laatste jaren in geslaagd is om een legitieme en sterke politieke beweging uit te bouwen in het zuidoosten, krijgen die omwille van het centralistisch bestuur bijna geen toegang tot middelen om aan de noden van hun kiezers tegemoet te komen.

In 2005 presenteerde de burgemeester van Diyarbakir, Osman Baydemir, een lijstje met klachten aan het adres van eerste minister Erdogan. Volgens Baydemir stak de Turkse overheid, en meer bepaald de Staats Planning Organisatie, op zeven verschillende gelegenheden een stokje voor buitenlandse investeringen in zijn stad. Renovatie van de Tigrisvallei was 'onnodig', buitenlandse tandartsen die vrijwillig hun dienst kwamen aanbieden werden visa werden geweigerd, enz.
Deze voorbeelden illustreren dat het democratische deficit in het zuidoosten, waar lokale pro-Koerdische overheden verkozen worden met vaak een overgrote meerderheid van de stemmen maar waar de politieke en financiële macht in de handen blijft van centraal aangestelde gouverneurs, de economische ontwikkeling sterk belemmert.

Nurcan Baysal is ontwikkelingsexperte in Diyarbakir en merkt op dat het ontwikkelingspotentieel van de lokale overheden onbenut blijft. “De gemeentebesturen in het zuidoosten beschikken over een pak minder inkomsten dan die in het westen als gevolg van een gebrek aan middelen en investeringen bij de eigen bevolking. Een vicieuze cirkel van onderontwikkeling en ondermaatse investeringen dus. Toch kan er niet gezegd worden dat de huidige regering geen enkel initiatief neemt om armoede en onderontwikkeling te bestrijden. Het is dankzij de AKP- regering dat alle Turkse dorpen nu water en wegen hebben, ook in de Koerdische gebieden. Ze hebben ook het Green Card-systeem, dat gratis gezondheidszorgen voorziet aan mensen onder een bepaald armoedeniveau, fors uitgebreid. Maar als we de overheidsteun van iets dichterbij bekijken, i.e. de sociale projecten in de steden, zien we dat die niet altijd neutraal is. Materiële steun zoals kolen bijvoorbeeld kunnen gemakkelijk geweigerd worden als één van de familieleden lid is van een 'terroristische groep'.”

Ontwikkelingsagentschappen

Een manier om aan de kloof tussen het centrale en lokale beleid tegemoet te komen zijn de lokale ontwikkelingsagentschappen. Hun gedecentraliseerde, plaatselijke implementatie en Raad van Bestuur, die zowel uit burgemeesters, gouverneurs, NGO' s en Kamers van Koophandel bestaat, zijn een precedent in Turkije. Toch zijn de ontwikkelingsagentschappen volgens Ilhan Karakoyun, Secretaris- Generaal van het Karacadag Agentschap dat opgericht werd in 2008 en bevoegdheid heeft over de provincies Diyarbakir en Sanliurfa, niet het gevolg van de hervormingen die de EU Turkije oplegt in het kader van het toetredingsproces: “Sommige mensen denken dat alles wat goed is uit Europa komt maar dat is niet zo.” Karakoyun gelooft sterk in het economisch potentieel van de regio. “We beschikken over een grote jonge bevolking, vruchtbare gronden en dankzij de huidige regering hebben we goede banden met de buurlanden Irak, Iran en Syrië.” Als hij gevraagd wordt of zijn agentschap een speciale strategie toepast om ontwikkelingswerk te doen in een post conflict- regio, ontkent hij dat er ooit een gewapend conflict plaatsvond in de twee provincies.”Een gewapend conflict heeft hier nooit plaatsgevonden, maar ons werk wordt wel verstoord door terroristische aanslagen. De migratie die we hier zien is het gevolg van een natuurlijk proces, net zoals in de rest van Turkije. Het is erg moeilijk om de mensen in hun dorp te houden.”

Er bestaat in het de Koerdische regio van Turkije een strijd om middelen, identiteit en vooral, de waarheid hier rond. Op 12 juni, tijdens de federale verkiezingen, zal die strijd op zijn hoogtepunt komen.

Het KCK-proces in Diyarbakir (Turkije)

- V. Yildirim, Mr. H. Langenberg, Mr. R. Vleugel* -*

Voor de tweede keer zijn we 2 kantoorgenoten –Schoolplein advocaten in Utrecht- afgereisd naar Diyarbakir in Turkije om bij de 21ste zitting aanwezig te zijn als waarnemers bij het massaproces tegen 152 verdachten: de zogenoemde KCK proces in Diyarbakir. Op deze reis is ook de Nederlandse journaliste Vijdan Yildirim als tolk toegevoegd aan de delegatie.

Bij aankomst, een avond voor de zitting, worden we opgewacht door onze contactpersoon de advocate Gul Altay en haar collega uit Diyarbakir. We krijgen een korte briefing over de voortgang van het proces sinds januari en worden dan op de hoogte gebracht van de actuele politieke situatie. En over dat laatste viel niet veel goeds te vermelden. Zeer recentelijk raakte immers bekend dat leden van de toegestane Koerdische politieke partij zich niet verkiesbaar mogen stellen voor de parlementsverkiezingen op 14 juni. De kiesraad heeft zeven Koerdische parlementskandidaten - waarvan enkele momenteel in het Turkse parlement zitten voor de pro- Koerdische partij BDP Partij voor de Vrede en Democratie-, verboden om zich verkiesbaar te stellen voor de aankomende parlementsverkiezingen van 14 juni. Een voor ons vreemde gang van zaken maar blijkbaar heel gewoon in het huidige Turkije.

Dinsdag 19 april 2011

De volgende ochtend lopen we vanaf ons hotel naar de rechtbank, de 6de meervoudige Kamer in Zware Strafzaken in Diyarbakir.
De rondcirkelende legerhelikopter en vooral de sfeer op straat en in de zijstraten, waar pantserwagens staan opgesteld, doen ons terugdenken aan januari. Toen dreef men de protesterende menigte uit elkaar met traangas en watersproeiers. Hoe dichter we de rechtbank naderen hoe meer en massaler de toestroom van Koerdische demonstranten wordt. Onze contactpersoon wacht ons op in de buurt van de rechtbank en zij loodst ons langs de eerste controlepost. Voordat we de tuin van het gerechtsgebouw betreden, worden we gefouilleerd en controleert men de (dames)tassen. Opnieuw valt het op dat de dubbele controles van de niet-advocaten uiterst minutieus verlopen. Onze namen worden genoteerd en we mogen via de eerste controlepost verder.
De tweede controle, voor de ingang van het gerechtsgebouw, lijkt op die in Nederland. Je gaat door een poortje, zonder je riem en metalen voorwerpen die een agent aanneemt en teruggeeft na het passeren van het poortje. Omdat het gerechtsgebouw verbouwd wordt, heeft de rechtbank iets van een grote bouwput. Het plafond is open, en door de nog onafgewerkte sanitaire voorzieningen lijkt het alsof de bouw nog maar net is gestart. We worden naar de smalle advocatenkamer gebracht en krijgen een kop koffie van de conciërge. Aan weerszijden van de muren zitten advocaten op hun stoel. Enkelen onder hen hebben hun zwarte toga met rode kraag al aan. De toga's worden niet dichtgeknoopt zoals in Nederland. Verschillende advocaten van de verdachten herkennen ons en komen ons begroeten. Cihan, advocaat in Diyarbakir en tevens de coördinator van dit proces in Diyarbakir komt ons vertellen over de allerlaatste ontwikkelingen. Het lijkt wel alsof elke briefing standaard begint met slecht nieuws. Enkele minuten geleden kregen de advocaten te horen dat niet alle verdachten voor de zitting zullen verschijnen. Van de 152 verdachten, zitten 104 verdachten in voorarrest. Sommigen al bijna 2 jaar. Cihan vertelt met een serieuze blik: "Ze brengen maar zes verdachten die vast zitten naar de zitting straks, dat hebben we net te horen gekregen." Hij excuseert zich en vertrekt weer haastig om al lopend met nog andere aanwezige advocaten te overleggen. Advocaat Gul vraagt aan een collega of er ook voor haar een toga is.

Rond tien uur worden we gevraagd mee te komen om onze plek op de waarnemerstribune in te nemen. Opnieuw volgt een scherpe controle, inmiddels de derde, waarbij men zelfs ons schrijfgerei uiteen draait, alsof zij bang zijn dat het onvervalste schietpennen zijn ontwikkeld door Q.

80 advocaten aanwezig

In de zaal staan opnieuw zo'n 11 gendarmes gegroepeerd opgesteld rondom de zes aangevoerde verdachten die in voorarrest zitten. De gendarmes blijven het

gehele proces rechtstaan. Achter in de zaal, voor de waarnemerstribune, zitten negen agenten en ook de leden van de geheime dienst vallen op. Na een kleine telling blijkt dat er ongeveer tachtig advocaten aanwezig zijn, verdeeld over de stoelen links en rechts van de verdachten. Diegenen die het meest aan woord zullen komen, het merendeel van de advocaten, zitten links van de rechter.
Nadat iemand liet weten dat wij uit Nederland afkomstig zijn, worden we gewenkt door een heer die ons aan een vertegenwoordigster van de Nederlandse ambassade voorstelt. Ook zij volgt het proces vandaag als waarneemster. En ook zij was al in oktober 2010 aanwezig. Vandaag is ze opnieuw aanwezig omdat men zich in Nederland vragen stelde bij het proces, in het parlement- de Tweede Kamer. We besluiten om als 'Nederlandse delegatieleden' naast elkaar te gaan zitten.

De zaak wordt heropend, het is inmiddels de 21ste zittingsdag. Men noemt de namen van de aanwezige verdachten. Daarna stellen de advocaten zich een voor een voor, waarbij drie advocaten uitdrukkelijk vermelden dat zij optreden voor de aanwezige verdachten en de andere advocaten laten weten dat zij voor alle verdachten optreden.

De Rechtbank heeft inderdaad zonder ruggespraak met de verdediging besloten om de groep van 152 verdachten op te splitsen en zelf te bepalen welke verdachten op welke dag zullen worden gehoord zonder daarvoor de criteria duidelijk te hebben gemaakt. Vandaag zijn dat zes verdachten die nog in voorlopige hechtenis zitten en een verdachte die niet meer in voorarrest verblijft en vrijwillig is verschenen. De coördinator van de verdediging laat ons weten dat het selectiecriterium hoogst waarschijnlijk is geweest het feit dat dit 'sterke' zaken voor het OM zouden moeten zijn.

De voorzitter van de Rechtbank begint de zitting met het gemotiveerd afwijzen van het in januari ingediende wrakingsverzoek en meldt ook dat de Rechtbank geen invloed kan uitoefenen op de situatie waarin de verdachten tijdens de zittingsdagen in het gerechtsgebouw zich bevinden.

Verdediging in Koerdisch afgewezen

Daarna wordt de zaak van de vrijwillig verschenen verdachte Songul Erol Abdil, de voormalige burgemeester van de stad Tunceli, als eerste behandeld. De Voorzitter van de Rechtbank is verplicht het belastend bewijsmateriaal dat is verzameld door het Openbaar Ministerie voor te lezen: aangetroffen documenten, telefoontaps, opnames gemaakt met richtmicrofoons in openbare ruimtes. Materiaal waaruit de betrokkenheid van de verdachte bij de terroristische organisatie blijkt, zo vertelt de Rechter. De verdachte wordt op haar rechten

Het KCK proces: "verdachten zonder advocaat voor de rechter" (bron: Firat News agency)

Na de 21ste zittingsdag hebben inmiddels twee zittingen plaatsgevonden, waarbij de advocaten van de verdachten uit protest niet bij het proces aanwezig waren. Buiten voor het gerechtsgebouw hebben de advocaten (zowel op 26 april als 10 mei) hun eisen nogmaals ten gehore gebracht: het recht op verdediging in de eigen Koerdische taal, de toetsing of deze rechtbank bevoegd is om de zaak te behandelen en als laatste dat de zaken van alle verdachten tegelijkertijd dienen te worden behandeld.
De voorzitter van de rechtbank, Menderes Yilmaz, heeft tijdens de laatste zitting op 10 mei 2011 duidelijk gemaakt dat de verdachten desnoods zonder advocaat hun eigen verdediging moeten voeren. De verdachten hebben geweigerd om een advocaat te accepteren die de rechtbank hen zou toewijzen, met de reden dat zij hun zaak al laten waarnemen door hun huidige advocaten. Omdat de advocaten uit protest wegbleven, heeft de rechter besloten om de zaak aan te houden en voort te zetten op 2 augustus 2011, desnoods zonder advocaten. Waarop de verdachten uit protest de wens kenbaar maakten niet te willen verschijnen voor de zitting op 2 augustus 2011.
Tien Koerdische politici die als verdachten in voorarrest in de gevangenis van Diyarbakir D Tipi zitten, zijn gestart met een hongerstaking voor onbepaalde duur.
De 152 verdachten waaronder (voormalige) burgemeesters, lokale politici, mensenrechtenactivisten en advocaten worden beschuldigd van lidmaatschap van de organisatie KCK, de Democratische Confederatie van Koerdistan, die beschouwd wordt als de stedelijke arm van de PKK. De verdachten worden beschuldigd van 'terroristische activiteiten' of 'hulp bieden aan terroristische organisaties' of 'het verstoren van de eenheid van de staat en de integriteit van het land' of 'lidmaatschap en leiderschap van een terroristische organisatie' en van 'hulp verlenen en het bijstaan van een terroristische organisatie'. Momenteel zitten in het KCK proces van Diyarbakir 104 mensen al twee jaar in voorarrest. Volgens de informatie van de BDP werden kort na de gemeenteraadsverkiezingen in 2009 - waarbij zij veel winst hebben geboekt in Koerdische plaatsen in Turkije- zeker 2200 mensen gearresteerd op beschuldiging van KCK lidmaatschap. Ruim 1500 mensen zitten nog vast. Het proces wordt daarom ook gezien als een vorm van onderdrukking van Koerdische politieke aspiraties in Turkije.

gewezen en daarna voert zij het woord in het Koerdisch waarbij zij kort vermeldt dat zij haar verdediging op papier heeft gezet. Dit stuk wordt door de bode naar de Voorzitter gebracht. Die stelt dat het in het Koerdisch opgestelde stuk niet aan het dossier zal worden toegevoegd. Haar advocaat houdt een vlammend betoog dat het Koerdische stuk wel degelijk aan het dossier moet worden toegevoegd. Toch blijft de Voorzitter bij zijn weigering het stuk aan het dossier toe te voegen, omdat het niet in de Turkse taal is opgesteld.

Verschillende advocaten nemen nu afwisselend het woord, en laten zich in al dan niet felle bewoordingen uit over deze weigering. De verdediging wil weten wat de rechtsgrond is om dit stuk te weigeren. Meer dan de helft van de opgenomen telefoontaps zijn immers wél in het Koerdisch zijn en maken wel onderdeel uit van het belastend bewijsmateriaal. Andere punten die de advocaten in hun pleidooi aan de kaak stellen, worden door de Rechtbank genoteerd: de (on)partijdigheid van de Rechtbank wordt bekritiseerd. Bovendien is de weigering om verdachten in hun eigen taal te horen in strijd met fundamentele rechtsbeginselen; de 'equality of arms' staat op het spel. En een van de advocaten merkt op dat hij als voormalig medewerker van het Turks consulaat in Duitsland niet anders kan dan stellen dat het gehele proces ontoelaatbaar is. De rechter onderbreekt zo nu en dan met de vraag of de advocaat in kwestie zijn naam wil noemen.

Verdediging letterlijk monddood gemaakt

Het gehele proces wordt op grote beeldschermen getoond, en dus ook opgenomen. De Voorzitter laat alles over zich heen komen maar blijft bij zijn weigering en roept een verdachte, die nog steeds in voorarrest zit, op goed te luisteren naar het belastend materiaal in zijn zaak en geeft hem het woord. De verdachte leest in het Turks een verklaring voor die ingaat op het feit dat de kandidaten voor de Koerdische Partij zich niet verkiesbaar mogen stellen bij de komende verkiezingen. Deze verklaring wordt door de aanwezige verdachten getekend en de Voorzitter voegt deze verklaring toe aan het procesdossier.
De zaak van een volgende verdachte wordt uitgeroepen en deze begint zijn verweer in het Koerdisch waarop de Voorzitter, zoals dat steeds gebeurde in januari, het zaalgeluid dicht draait.

Hierop neemt een van de advocaten het woord en zet in een lange beschouwing uiteen waarom er sprake is van een fundamentele ongelijkheid in de behandeling van de Koerden tegenover de Turken. Hij maakt er geen geheim van dat ook in dit proces die ongelijke behandeling steeds opnieuw tot uitdrukking komt. Dit politieke proces heeft niets te maken met 'de loop van het recht'. Finaal maakt hij een politiek statement door te stellen dat de Koerden uiteindelijk onder het Turkse juk uit zullen komen. In het proces wordt de Koerdische realiteit ontkend en de griffier heeft dit ook in het verleden al opgetekend zodat het onderdeel uitmaakt van het dossier.

In de zaal ontstaat geroezemoes als de deur geopend wordt en een belangrijke Koerdische parlementariër zich als waarneemster in de tribune nestelt. Zij zet zich in de buurt van de voorzitter van de partij BDP, Selahattin Demirtas.

Felle beschouwingen

De advocaten worden steeds feller in hun beschouwingen en roepen de leden van de Rechtbank ter verantwoording omdat zij de verdachten niet het recht geven om in hun eigen taal het woord te voeren. Ook het eigenzinnige besluit de zaak op te splitsen moet het ontgelden. Enkele advocaten, waaronder de bekende mensenrechtenactiviste en advocate Eren Keskin geven in hun pleidooi aan dat het onacceptabel is dat de advocaten en de familieleden niet te horen krijgen wanneer hun zaak wordt behandeld zodat ook het recht op een verdediging een farce wordt.

Een van de advocaten, tevens voorzitter van een mensenrechtenorganisatie, stelt zonder omwegen dat het er alle schijn van heeft dat de formeel opgeheven geheime rechtbanken feitelijk nog steeds bestaan binnen het huidige systeem. Dat deze Rechtbank goed weet dat er geen zaak is maar dat het proces wordt gevoerd om de mensenrechtenschendingen van de Turkse overheid te verdoezelen. Dat het er steeds meer op lijkt dat deze Rechtbank een eigen 'politieke' agenda heeft en dat daarom het voorarrest, na bijna 2 jaar, nog steeds niet is opgeheven.

Ultimatum

De ochtendzitting wordt besloten met een ultimatum van de inmiddels rond de 150 aanwezige advocaten. In dit ultimatum willen de advocaten tijdens de middagzitting antwoord hebben op drie geformuleerde eisen:

1. Alle verdachten moeten gelijktijdig worden berecht
2. Alle in het Koerdisch opgestelde stukken en verklaringen moeten onderdeel uit gaan maken van het procesdossier
3. De zaak moet worden verwezen naar de rechtbank die kan toetsen aan de grondwet of deze Rechtbank wel bevoegd is van de zaak kennis te nemen

De rechter schorst de zitting tot na het middaguur.

Onze taal is onze identiteit!

De route van de Rechtbank naar het restaurant is niet lang maar we moeten wel de doorgaande weg oversteken die langs de rechtbank en het gemeentehuis loopt. De onrust verderop in de richting van ons hotel is inmiddels omgeslagen in een echte volkswoede en het geluid van de sirenes, ontploffingen van traangasgranaten vermengen zich onder de schreeuwende en zingende betogers. We besluiten om niet als toeschouwer te gaan kijken waarbij de herinnering aan januari zeker een rol speelde. We lunchen samen met een aantal advocaten en daar krijgen we te horen dat de Rechtbank op de gestelde eisen moet ingaan. Anders zal de verdediging zich terugtrekken. Vervolgens maken we van de gelegenheid gebruik om naar het kantoor van een van de bestuursleden van de balie van Diyarbakir te gaan om hem te bevragen over het gedrag van de Voorzitter van de Rechtbank tijdens de ochtendzitting. Met name het feit dat regelrechte beledigingen aan zijn adres als het ware langs zijn toga leken af te glijden heeft ons verbaasd. De coördinator bevestigt onze waarneming dat de Voorzitter veel slikt en toelaat en wijt dat aan de enorme media aandacht en aan het feit dat er internationale waarnemers zijn. Hij stelt daarnaast dat de Voorzitter wel consequent is in zijn beslissingen die hij toe nu toe heeft genomen. Het OM zal vanmiddag, na de afgelopen zittingsdagen in de luwte te hebben gestaan, moeten reageren op de door de verdediging geformuleerde eisen. In Turkije is het OM zeker niet actief als het gaat om ontlastend bewijsmateriaal aan te dragen, wat de reden is dat de twee officieren van Justitie tijdens het proces, afgezien van de eerste zittingsdag, weinig aan het woord kwamen.
Tijdens het gesprek wordt regelmatig naar het raam gelopen om te zien hoe tientallen zwaarbewapende ME-ers via de smalle zijstraten in looppas naar de plek van de demonstratie worden gedirigeerd. Ook de knallen van de ontploffende gasgranaten en het aanzwellende geluid van de helikopter zijn goed hoorbaar boven het schreeuwen en zingen van de betogers uit.

De middagzitting

We lopen snel en haastig terug naar de ingang van de Rechtbank en zitten na de 3 controles weer op onze tribune. De advocaten lopen onrustig heen en weer en de andere waarnemers zijn in afwachting van een reactie van het OM op de geformuleerde eisen. Een van de advocaten neemt het woord en vraagt om een reactie van het OM. Uit de houding van de Voorzitter is af te leiden dat de Rechtbank er naar neigt om geen

beslissing te nemen als het gaat om de geformuleerde eisen en ook het OM maakt geen aanstalten om te gaan reageren.
Dan neemt de advocaat weer het woord en hij stelt kort en krachtig vast dat het feit dat er geen besluit wordt genomen het voor hem en zijn collega's onmogelijk maakt om hun cliënten op een juiste manier te kunnen verdedigen. Hij zegt dat hij de verdediging neerlegt en met hem beginnen alle advocaten hun dossiers te verzamelen en begeven ze zich naar de uitgang. Even menen wij op het gezicht van de Voorzitter een blik van verbazing en onbegrip te herkennen maar die is snel verdwenen als ook hij zijn toga uittrekt en de zitting tot nader orde schorst.
Even later worden wij door de aanwezige politie, vriendelijk doch dringend verzocht de rechtszaal te verlaten.

Een bizar einde van de 21ste zittingsdag van de 6de meervoudige Kamer in Zware Strafzaken in Diyarbakir is daarmee een feit. Op grond van de Turkse wet moeten de verdachten worden bijgestaan door een advocaat, temeer omdat de minimumeis in dit soort zaken 5 jaar gevangenisstraf is. Volgens de coördinator van de advocaten van de verdachten zal de Rechtbank nu een verzoek moeten doen aan de deken in het arrondissement om andere advocaten aan te wijzen. Dat uit dit arrondissement advocaten bereid zullen zijn om de verdediging over te nemen is zo goed als uitgesloten en dat houdt in dat de advocaten uit de andere arrondissementen moeten komen. Of daar veel animo zal bestaan om deze zaak in Diyarbakir waar te nemen is twijfelachtig en kan zelfs leiden tot een schisma onder de in Turkije werkzame advocaten.

Opstootjes buiten gerechtsgebouw

Buiten op straat zien we dat er nog steeds opstootjes plaats vinden. De straten zijn overvol met Koerdische betogers, vrouwen en mannen, oud en jong terwijl de ME vanachter pantserwagens paraat is. Op de grond zien we rood water vloeien, dat is om de demonstranten 'te markeren' krijgen we te horen. De demonstraten worden met rood water besproeid, zodat ze herkenbaar worden gemaakt.

Als we uiteindelijk ons hotel bereiken, vraagt een van ons of we iets te drinken kunnen krijgen op het balkon van onze kamers. Direct maakt men ons duidelijk dat dit op een van de balkons aan de achterkant van het hotel geen probleem is maar dat aan de voorkant niets wordt geserveerd omdat men daar het risico loopt door afgedwaalde rubberkogels te worden getroffen. Aan de achterkant van het hotel op onze balkon horen we hoe de schermutselingen doorgaan. Vooral het geluid van die helikopter die laag boven de stad cirkelt blijft indruk op ons maken. 's Avonds tijdens het bekijken va de nieuwsprogramma's die allen de gebeurtenissen in Diyarbakir coveren, wordt des te meer duidelijk om welke surrealistische taferelen het ging, temeer omdat blijkt dat er behoorlijk wat ingegrepen is door de politie en omdat er zeker tientallen mensen weer opgepakt zijn. De felle protesten van de mensen op straat heeft niet alleen te maken met dit proces maar is vooral een protest tegen het veto-besluit van de kiesraad tegen de zeven kandidaten voor de komende parlementsverkiezingen.

Jongen sterft door politiekogel

De volgende ochtend, krijgen we te horen dat er geen zitting meer zal plaats vinden. Die avond wordt bekend gemaakt dat er in plaatsje Bismil, niet ver van Diyarbakir een Koerdische jongen is omgekomen door politiekogel. Het protest houdt ook de volgende dag aan, want op deze donderdagochtend op weg naar het vliegveld van Diyarbakir, horen we van de taxichauffeur dat uit protest alle winkeliers hun rolluiken gesloten houden. "Dat doen ze uit protest tegen de dood van de omgekomen jongen uit Bismil", vertelt de taxichauffeur. In Diyarbakir lijkt al het protest niet alleen in de rechtbank voelbaar maar vooral ook op straat. Wij keren terug met Turkish Airlines richting Amsterdam, en horen later in Nederland dat de advocaten de vervolgzitting op dinsdag 26 april ook niet hebben bijgewoond. Uit protest over de gang van zaken zijn zij voor de ingang van de rechtbank gaan zitten. Blijkbaar hebben de verdachten in voorarrest, zoals de coördinator ons vertelde, ingestemd met de koers van de actie. Maar de vraag blijft hoe de rechtbank het recht van de verdachten op bijstand van een advocaat gaat organiseren temeer daar de Advocatenorde in Diyarbakir zich niet geroepen voelt om het protest van de advocaten te negeren.

* advocaat te Utrecht/Nederland

Studie bepleit recht op onderwijs in moedertaal in Turkije

- Thomas Detombe -

Het recht op onderwijs in je moedertaal staat meer dan ooit op de agenda. In maart van dit jaar kwam het thema nog maar eens in de belangstelling toen drie onderzoekers; Vahap Coskun, M.Serif Derince en Nesrin Ucarlar het boek 'Scar of tongue' publiceerden. Het boek onderzoekt de gevolgen van het verbod op het gebruik van de Koerdische taal in het onderwijs. Daarnaast doen de auteurs enkele duidelijke aanbevelingen, waaronder deze: "Turkije moet haar huidige taalpolitiek loslaten en de voorwaarden scheppen die het gebruik van Koerdisch in het onderwijs mogelijk maakt".

Het verzet tegen de Turkse taalpolitiek bestaat al lang, legt de studie uit. Tegen het einde van de jaren 80 stootte het burgerschapsconcept van het Turkse republikeinse regime en de dwangmatig opgelegde gemeenschappelijke identiteit en levensstijl op weerstand. Zeker na de staatsgreep van 1980, waarna Ankara veel zichtbaarder werd in samenleving en politiek, begonnen verscheidene groepen zich te affirmeren en eisten ze dat de samenleving hun unieke karakter zou aanvaarden en beschermen. Er waren vrouwen, homoseksuelen, religieuze groepen en Koerden die komaf wilden maken met de discriminatie uit het verleden en oplossingen eisten voor alle zaken die uit die hardnekkige discriminatie voortvloeiden.

Een van de eisen die zich onderscheidde, was de Koerdische eis tot erkenning van de Koerdische etniciteit en culturele identiteit. Binnen die eis primeerde 1 zaak: het recht op het gebruik van de Koerdische moedertaal in het onderwijs. De auteurs halen die basisprincipes aan die dit onderbouwen:

1. Het gebruik van je moedertaal in het onderwijs is een mensenrecht. In de basisstructuur van veel rechtssystemen staat onderwijs in je eigen taal als een recht omschreven en stelt men dat de staat moet garanderen dat álle burgers van dezelfde diensten kunnen genieten. Gedurende de Republikeinse periode beschouwde Turkije de Koerdische taal echter systematisch als een bedreiging voor haar beleid van eentaligheid. De Turkse staat heeft bovendien altijd het bestaan van de Koerdische taal ontkend. Het feit dat men het Koerdisch ziet als een bedreiging, is eigenlijk een anachronisme op een moment dat het huidige natiestaatmodel op zijn minst gezegd aan een grondige herziening toe is. Turkije moet haar huidige taalpolitiek loslaten en de voorwaarden scheppen die het gebruik van Koerdisch in het onderwijs mogelijk maken.
2. Het gebruik van Koerdisch in het onderwijs is een absolute voorwaarde om de taal te kunnen behouden en ontwikkelen. Taal is immers niet alleen een communicatiemiddel. Het is evenzeer een instrument van cultuurbehoud. Net daarom zijn de ontwikkeling en bloei van een cultuur en het gebruik van de taal zo sterk met elkaar verweven. Een taal die gebruikt wordt in het onderwijs vernieuwt zichzelf constant, past zich aan veranderingen in alle domeinen van het leven, schept de mogelijkheid van nieuwe concepten, staat in interactie met andere talen en verwerft op die manier ook een rijkere inhoud. Als men een taal niet mag spreken in het onderwijs, blijft ze gevangen in het alledaagse leven, verzwakt ze en verliest ze na verloop van tijd haar rijkdom. Momenteel ligt dit gevaar voor de Koerdische taal op de loer. De enige manier om zo een calamiteit af te wenden is het gebruik van Koerdisch in het onderwijs toelaten.
3. Toelaten dat Koerden in het onderwijs hun moedertaal kunnen spreken, zou een positieve bijdrage leveren aan een oplossing voor de Koerdische Kwestie, momenteel Turkije's belangrijkste uitdaging. Hoewel men in Koerdische politieke kringen soms verschillende perspectieven ontwikkelt m.b.t. een oplossing voor de Koerdische Kwestie, is men het er wel roerend over eens dat de Koerdische taal toegelaten moet worden in het onderwijs. Bovendien bevinden, behalve alle Koerdische politieke organisaties en NGO's, ook andere groepen die via democratische methoden een oplossing zoeken, zich op die lijn. Resultaten van academisch onderzoek in de pedagogie, taalwetenschappen, sociologie, politieke wetenschappen en in de ontwikkelingspsychologie wijzen allen op de noodzaak om onderwijs in de moedertaal toe te laten, als onderdeel van een oplossing.

Bijdrage aan oplossing leveren:

De drie bovenstaande punten vormen het startpunt van het boek haar werkdomein. Met de studie trachten de auteurs de politieke, sociale, economische, psychologische educatieve en taalkundige ongelijkheid en discriminatie, voortvloeiend uit het verbod op Koerdisch in het onderwijs, bloot te leggen. Daarnaast willen de auteurs met studie ook bijdragen tot de ontwikkeling van maatregels die een oplossing dichterbij kunnen brengen.

Boek: "Scar of Tongue: consequences of the ban on the use of Mother Tongue in education and experiences of Kurdish Students in Turkey, 2011"- 160 pg. ISBN 978-605-5458-02-7
Vahap Coskun, M. Serif Derince, Nesrin Ucarlar –Diyarbakir Institute for political and social research, Tel: (0412) 228 14 42 -Faks: (0412) 224 14 42, www.disa.org.tr, info@disa.org.tr

Stilte voor de storm in Iran?

- Thomas Detombe -

De revolutionaire volksopstanden in het Midden Oosten verspreiden zich razendsnel. De regimes in Tunesië en Egypte plooiden zich al naar de wil van het volk en in Libië is nog altijd een hevige strijd tussen opstandelingen en Kadhafi- getrouwen aan de gang. Ook in Jemen, Syrië en Bahrein kijken de machthebbers aan tegen groeiende straatprotesten. Of de revolutie ook zal overslaan naar Iran is moeilijk te voorspellen. Het ultrarepressieve karakter van het regime doet bij nieuwe manifestaties alvast een bloedige uitkomst vrezen. Of toont het Iranese veiligheidsapparaat zich toch niet zo loyaal als gedacht? Voor vele mensen, niet in het minst voor de onderdrukte minderheden in Iran, kan een regimewissel goed nieuws zijn, op voorwaarde dat de oppositiebeweging haar beloftes tot hervormingen effectief nakomt.

Toen de protesten in Tunesië en Egypte begonnen verraste Iran de meeste waarnemers: het steunde openlijk de pro- democratische bewegingen. Tezelfdertijd deed het elke vergelijking met de recente groene protestbeweging in eigen land, na de verkiezingen van 2009, af als onzin. In plaats daarvan vergeleek Teheran de opstanden in Egypte met de Islamitische revolutie in Iran in 1979, toen de Shah verdreven werd en de uit ballingschap teruggekeerde Ayatollah Ruhollah Khomeini Iran tot een radicale Islamitische republiek omvormde. Ayatollah Ali Khamenei, de huidige geestelijke leider in Iran zag de protesten van 2011 in die zin als een "Islamitisch ontwaken". Iran geeft dus de indruk elke volksopstand te steunen, zolang die maar een islamitische invulling krijgt of zich richt tegen een seculier dictatoriaal establishment.

In realiteit volgt Iran echter een hypocriete lijn. In Syrië bijvoorbeeld steunt Teheran de pro- democratische protestbeweging niet, integendeel. Politieke belangen weerhouden Iran ervan Syrië tegen de haren in te strijken. Damascus en Teheran zijn immers traditioneel bondgenoten.
De vraag is of Iran zich op die dubbelzinnige positie kan handhaven en niet opnieuw te maken krijgt met hevige protesten in eigen land. Want hoewel de Iranese president Mahmoud Ahmadinejad het tegendeel beweert, is Iran allesbehalve het land van melk en honing. Sinds de revolutie van 1979 melden mensenrechtenorganisaties mensenrechtenschendingen van minderheden in het land, vooral bij Koerden en de Arabisch- sprekende Soennieten. Onlangs nog kwamen 12 Soennitische protestanten om het leven in Ahwaz, toen ze hun onvrede wilden uitten in een vreedzaam opgezette anti- regeringsbetoging. Teheran duldt geen enkele tegenspraak. Ook in 2009 slaagde de groene protestbeweging er niet in het regime te breken, ondanks de massale betogingen. Het regime smoorde de protesten in bloed, en uiteindelijk moest de oppositiebeweging inbinden.

Basis Ahmadinejad brokkelt af

De opstanden in Egypte gaven de Iraniërs echter nieuwe hoop. Bovendien lijkt Ahmadinejad steun bij zijn traditioneel kiespubliek te verliezen. Zijn basis bestaat voornamelijk uit armere arbeiders. Hij wist hen te overtuigen met economische cadeaus en eeuwige beloftes en optimisme. Vandaag echter, staat Iran er economisch erg slecht voor en staat zijn optimisme in fel contrast met levensomstandigheden van het gewone volk. De economische situatie is zorgwekkend, inflatie schiet de hoogte in en de jeugdwerkloosheid bedraagt volgens sommige bronnen maar liefst 70%. Eind februari verklaarde de president nog stoutmoedig dat "Iran een van de weinige landen ter wereld is waar niemand met honger gaat slapen". Enkele dagen later ontving de industriestad Khorramabad de president zeer koeltjes, en waren kritische boodschappen te lezen op spandoeken: "Wij, de arbeiders van Parsilon hebben honger" en " Ik zweer bij God, we zijn op een breekpunt gekomen, door alle discriminatie en onrechtvaardigheid". De basis van Ahmadinejad brokkelt dus af.
Als die trend zich doorzet, en de ontevredenheid onder het gewone volk blijft groeien, bestaat de mogelijkheid dat de groene beweging –grotendeels hoger opgeleiden en middenklasse – steun gaat krijgen van de arbeidersklasse; ook wel de blauwe beweging genoemd. Dat zou een aanzienlijke verbreding van de protestbeweging betekenen. De onder huisarrest geplaatste leiders van de groene beweging, Mir Hossein Mousavi en Mahdi Karroubi beseffen dat. Zij reiken de hand naar arbeiders, boeren én naar de religieuze en etnische minderheden in hun land. Zo eisen ze, behalve vrije en eerlijke verkiezingen, nu ook een verantwoordelijke overheid die de bescherming van burgerlijke rechten, minderhedenrechten en vrouwenrechten op zich neemt. En ze hameren op de noodzaak van economische en sociale gerechtigheid.

Onderdrukte minderheden

Vooral voor de Koerden zou een tegemoetkoming aan deze eisen heel welkom zijn. Hoewel onrechtmatige arrestaties, foltering en ophanging verschillende Iranese bevolkingsgroepen treffen, is het toch vooral het Koerdische deel van de bevolking dat het verduren krijgt. Het recht op verdediging, zelfexpressie en elementaire mensenrechten worden er met de voeten getreden. Vele Koerden worden bovendien veroordeeld en gevangengenomen op basis van erg zwakke bewijzen. Momenteel zijn er 14 mensen met een Koerdische achtergrond die het regime ter dood veroordeelde en die wachten op hun executie.

Ook tegenover de Christelijke minderheid toont Iran zich allesbehalve tolerant. Zo lopen Moslims die ervoor kiezen Christen te worden, gevaar om opgepakt te worden. De ultrastrikte Islamitische wetgeving in Iran maakt het immers verboden van godsdienst te veranderen. Wie hierop 'betrapt' wordt, mag vrezen voor een veroordeling tot Godslastering. Hierop staan erg zware straffen in Iran, tot de doodstraf toe. 60 Moslims die zich tot Christen bekeerden kwamen rond Kerstmis 2010 in de gevangenis terecht. Gelukkig raakten de meesten onder hen al na enkele maanden vrij op borgtocht. Een van hen had betaalde niet minder dan 50 000 dollar voor zijn vrijheid. Drie christenen blijven echter tot op vandaag vastzitten, omdat ze de hoge borgtocht niet kunnen betalen.

Een nieuwe wind in Iran zou dus erg welkom zijn, niet in het minst voor de minderheden in het land. Of de groene beweging het meent als ze hervormingen predikt is een levensbelangrijke vraag. De leiders van de Islamitische revolutie beloofden ook veel democratie, tot ze aan de macht kwamen. Toen veranderde alles. Zelfs het uitspreken van democratie werd verboden. Wie niet op een eerlijke manier in dialoog gaat met de volkeren in Iran blijft verdacht in de politiek.

Loyauteit veiligheidsdiensten onder druk

Mochten de Groene beweging én andere (armere en/of onderdrukte) bevolkingsgroepen elkaar vinden in hun onvrede, en zich samen afzetten tegen de huidige regering, kan het regime hoe dan ook onder serieuze druk komen. De Basij veiligheidsdiensten, gekend voor hun grote rol in de onderdrukking van de Groene protesten in 2009, bestaan immers voornamelijk uit jongeren uit de lagere sociale klassen. Als de economische situatie van hun families verder verslechterd, kan hun loyauteit t.a.v. het regime in het gedrang komen. En dan is er nog de vraag hoe de 'enforcers' van het regime zullen reageren als ze oog in oog komen te staan met hun eigen, ontevreden en protesterende families. Zullen ze het vuur nog durven te openen?

Bronnen:

'Iran's green movement could go blue' (Foreign Policy); 'Iranian Sunni protesters killed in clashes with security forces' (The Guardian); 'Teheran supports the Arabic spring…but not in Syria' (The Guardian); 'Green movement 2.0?' (Foreign affairs); Time to raise voices against executions in Iran (www.kurdocide.com); Iran releases Christian convert on "massive" bail (IMHRO)

Turkije op delicaat punt aanbeland

- Ahmet Dere -

Sinds twee weken neemt de spanning in Turkije rond de Koerdische Kwestie hand over hand toe. Momenteel is er geen enkele oplossing voorzien die de situatie zou kunnen kalmeren. Niemand kan raden waar het land naartoe gaat en wat de toekomst zal brengen.

Als de vertegenwoordigers van de Turkse staat en de leiders van de Koerdische organisaties er niet in slagen onderhandelingen op te starten, herbegint na 15 juni, jammer genoeg, opnieuw een proces van oorlog. En dat in een land dat zich in het hart van een problematische regio bevindt. Als dat scenario werkelijkheid wordt, kan men niet meer voorkomen dat er nieuwe slachtoffers vallen.

Ondanks het staakt-het-vuren, geïnitieerd door de PKK en van kracht sinds augustus 2010, groeit het aantal Turkse gewapende operaties dag na dag, vooral in de laatste weken. Dit terwijl Turkije op 12 juni parlementsverkiezingen organiseert. Als gevolg van deze operaties werden sinds begin april een dertigtal PKK militanten gedood. Ook werden 14 guerrillastrijders gedood aan het Irakese front. Dezelfde dag nog, voerde men militaire versterkingen door en lanceerde men een grootschalige operatie in de grensregio met Irak.

Koerdische oproep tot dialoog

Gedurende de laatste twee maanden woonden tienduizenden Koerden de begrafenissen van Koerdische militanten bij. Op al die begrafenissen roepen de Koerden de AKP regering op om de militaire operaties stop te zetten en in dialoog te gaan met de verantwoordelijken van de Koerdische organisaties. De Koerden willen met die oproep de situatie kalmeren en vermijden dat er nieuwe slachtoffers vallen.

Als gevolg van de Turkse militaire operaties, blijft de regio op een kookpunt, met de vele gewelddadige betogingen. De georganiseerde protesten brengen talrijke leiders van verschillende Koerdische organisaties, aanwezig in de regio, samen. Dit wijst op een groeiende unie onder de koerden, die bezig is zich te versterken.

Behalve de gevoerde operaties, is ook een mogelijke BDP boycot van de komende verkiezingen nog steeds aan de orde van elke dag, ondanks het feit dat die verkiezingen al binnen de 20 dagen plaatsvinden. Sinds begin april arresteerde men al meer 2000 Koerden, waarvan de meerderheid BDP verantwoordelijken.

BDP boycot?

Mocht de BDP effectief de verkiezingen van 12 juni boycotten, zou dat een tegenvaller zijn voor Recep Tayip Erdogan. De legitimiteit van de verkiezingen komt dan onder druk te staan. Premier Erdogan kan dan immers niet meer spreken over een democratische verkiezing, een waaraan iedereen deelneemt.

Ondanks alle beloftes die spraken over een democratische oplossing voor de Koerdische kwestie, neemt de AKP regering geen enkele effectieve maatregel, en blijft ze de publieke nog altijd opinie misleiden.

Het is waarschijnlijk dat de AKP een derde opeenvolgende verkiezingsoverwinning boekt op 12 juni. Dat wil echter niet zeggen dat de partij ook het vertrouwen van het Turkse volk voor zich zal winnen, en het volk het vertrouwen zal geven dat ze het land naar vrede zullen leiden. Dergelijk vertrouwen kan niet gewonnen worden indien men geen oplossing vindt voor de Koerdische kwestie, die een serieus obstakel vormt in de weg naar democratisering van het land. De leiders van de AKP moeten er zich van bewust zijn dat de plannen voor het graven van een kanaal parallel aan de Bosporus, geen plan is dat het land op weg zet naar vrede en welvaart.

Turkije 'grootste gevangenis ter wereld'

Behalve belangrijke partij in de oorlogssituatie in Koerdistan, is Turkije ook de grootste gevangenis ter wereld geworden, vooral voor intellectuelen, mannen die politiek actief zijn en journalisten. Volgens een rapport van de vereniging voor mensenrechten "schendt de politie moedwillig het leven"

Waarom is Turkije zo onrustig over de ontwikkelingen in Syrië?

- Derwich M. Ferho -

In verschillende landen in het Midden- Oosten vinden massale manifestaties plaats tegen de regimes. Alle regimes, ook die in landen waar er nog geen sprake is van protesten, zijn corrupt, niet democratisch en worden geleid door dictators. Alle leiders van die landen hebben zich door de jaren heen zich verrijkt, opposanten vermoord en in de gevangenissen opgesloten. De meeste oppositie is uit de weg geruimd. Bovendien werden in de meeste gevallen ook de familieleden van de opposanten zwaar aangepakt. Het brandt vandaag ook fel in Syrië. Het regime vuurt op de betogers. Turkije steunde de opstanden in andere landen. Over Syrië zwijgt Ankara echter als vermoord.

De volksopstanden in het Midden Oosten, in Noord Afrika en in mindere mate in de Kaukasus en in Centraal Aziatische landen zorgen voor grondige veranderingen. De resultaten van die veranderingen zijn niet altijd wat de massa's verlangen, maar toch is men gedeeltelijk tevreden. De eisen waarvoor ze op straat komen worden voor een klein deel vervuld. Dat is voorlopig goed. Het is alleszins beter dan vroeger. En in de landen waar de oppositie nog massaal protesteert, hoopt men op de overwinning en op een betere toekomst.

Het loopt niet gemakkelijk. Soms gebeuren er zeer pijnlijke dingen. Maar toch houden de opstanden aan. Zelfs nog meer landen krijgen ermee te maken. Net zoals de westerse landen heeft Turkije zich altijd solidair verklaard met "de wil van het volk". In het geval van Tunesië was dat zo, in Egypte was het zo, in Libië is dit zo en ook in de rest van de onrustige landen is het zo. Telkens was de boodschap van de Turkse premier, de president en ook sommige ministers: "luister naar wat het volk vraagt!" (We moeten hier niet spreken hoe zij reageren op eisen van het volk in Turkije zelf!). Op Internationaal vlak heeft dit land zich voorgedaan als "het voorbeeldland voor de Islamwereld". Ook de westerse landen omschrijven Turkije dikwijls als "het voorbeeldige land". Plots is Turkije "een democratisch, vooruitstrevend land" geworden. Het steeg de Turkse leiders, de premier Erdogan in eerste plaats, allemaal wat naar het hoofd. Ze leken gelukkig te zijn met de onrusten in hun omgeving.

Turkse stilte over Syrië

Dat duurde tot er ook opstanden in Syrië losbraken. Sindsdien zien ze er wat ongelukkig uit. Want een instabiele situatie, als gevolg van de onrusten in het buurland Syrië wensen ze zeker niet. De praatkousen van gisteren zijn plots opvallend stil. Nog geen enkele Turkse vertegenwoordiger heeft een woord gezegd over de onrusten in Syrië. Solidaire verklaringen met "de wensen van het volk" blijven deze keer uit. Nochtans worden in geen enkel ander onrustig land zoveel betogers vermoord als in Syrië. In de laatste drie weken alleen kwamen al meer dan 360 mensen om het leven. Men spreekt ook over meer dan 500 vermisten! Turkije, dat solidair was met de volksopstanden in alle andere landen, blijft Syrië echter doodzwijgen.

Turkije heeft angst. Angst dat er in Syrië een regimewissel komt. Het huidige regime kan rekenen op fikse steun uit Turkije, en ook Iran. Beiden helpen de Baath- dictators graag. Op geen enkele manier willen ze de Baathisten laten vallen.

Turkije is enorm bezorgd over de onrusten in Syrië. Het volgt de situatie op de voet op. Elke stap vooruitgang van de oppositie staat gelijk met een verzwakking van het regime. Dat is precies waar Turkije bang voor is. Het wil geen regimeverandering in Syrië. Dat was net zo in het geval van Irak. Turkije wil geen tweede maal hetzelfde scenario: opnieuw een buurland dat de mogelijkheid van een Koerdische, semi-onafhankelijke regio open laat !!! Of tenminste de grondwettelijke erkenning van het Koerdische volk.

Schrik voor dominoscenario

Zoiets zou zeker niet in het voordeel van Turkije zijn, denken de autoriteiten. En dan is er nog de vrees dat daarna Iran aan beurt komt. En dan Kaukasuslanden. En wie weet met zekerheid dat Turkije **in zo'n dominoscenario** uiteindelijk niet zelf niet aan de beurt komt? Want hoewel men dit wel claimt, is Turkije niet "het voorbeeldland voor de landen in de regio". Integendeel, Turkije is het land waarvan men veel kan leren op het vlak van autoritair regeren. Had Mussolini niet ooit gezegd "mijn grootste leraar is Ataturk?". En zei Hitler niet "wie denkt er nu nog

COLOFON

DE KOERDEN

Het tweemaandelijks tijdschrift van het Koerdisch Instituut vzw te Brussel - door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap erkend als beweging in het kader van het decreet op het sociaal-cultureel volwassenenwerk - biedt een politiek onafhankelijke blik op de huidige situatie van de mensen- en volkerenrechten in het Midden-Oosten, Eurazië en de Kaukasus en tevens op hun geschiedenis en cultuur.

Bijdragen van derden vertegenwoordigen niet per definitie de visie van de redactie.

Koerdisch Instituut vzw
Bonneelsstraat 16, 1210 Brussel - België
Tel.: 0032/(0)2.230.89.30
Fax.: 0032/(0)2.231.00.97
E-mail: kib@skynet.be
Website: http://www.kurdishinstitute.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Derwich M. Ferho

EINDREDACTIE
Thomas Detombe

INHOUDELIJKE REDACTIE
Derwich M. Ferho

REDACTIECOMITE
Derwich M. Ferho, Ludo De Brabander, Nick Hannes, Paul Vanden Bavière, Thomas Detombe, Els Vandermeersch, Shahla Bagheri, Orhan Kiliç.

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER
Ahmet Dere, Nina Henkens, Shaila Moreno Cerezo, Vijdan Yildirim.

OPMAAK
Nevelland

DRUKKERIJ
Nevelland

OPLAGE
300

JAARABONNEMENT
Maak 25 euro (België) over op rekeningnummer: 001-2068530-81 (België) of 30 euro op gironummer 9030392 (Nederland) met vermelding 'jaarabonnement De Koerden'

LOS NUMMER
5 €

Dit blad wordt uitgegeven met de steun van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling sociaal-cultureel werk.

INHOUDSOPGAVE

3 **Eis om menselijk te leven kost vele levens!**

4 **Mijn ervaring: Shaila Moreno Cerezo – Grundtvigassistente op het Koerdisch Instituut van 3/01/2011- 3/06/2011**

5-6 **Syrische regime beantwoordt vreedzame protesten met geweld**

7-8 **Syrië, het kruitvat van het Midden-Oosten**

9 **De interventie tegen Libië en Turkije**

10-12 **Hou de Koerden arm! Ontwikkelingspolitiek in Turks Koerdistan**

13-17 **Het KCK- proces in Diyarbakir (Turkije)**

18 **Studie bepleit recht op onderwijs in moedertaal in Turkije**

19-20 **Stilte voor de storm in Iran?**

21 **Turkije op delicaat punt aanbeland**

22-23 **Waarom is Turkije zo onrustig over de ontwikkelingen in Syrië?**

aan de Turkse massamoorden op de Armeniërs?", toen hij zelf bezig was met de genocide tegen het Joodse volk?

Al sinds het ontstaan van Syrië (erkenning VN-lidmaatschap in 1945) worden de Koerden onderdrukt. Net zoals in Turkije is dit volk nog steeds een verboden volk. Er is het verbod op de Koerdische taal, op de identiteitsontplooiing, op het beleven van hun eigen cultuur. Er zijn ook beperkingen om onderwijs te krijgen (zelfs in het Arabisch) en het Koerdische volk krijgt te maken met willekeurige deportaties en onteigeningen. Ook streeft men bewust naar een achtergestelde economie van de Koerdische regio, en voert men tot slot een assimilatiepolitiek. Enzovoort.
Wie de situatie in Syrië kent zal men automatisch denken "elke verandering in Syrië betekent een positieve stap voor de Syrische bevolking, in het bijzonder voor de Koerden daar". Dat bezorgt de Turkse staat kopzorgen.

Hoop op hereniging

Er is ook een Arabische minderheid in Turkije. In de provincies Mêrdin, Sêrt, Êlih, Skenderun, Edene, Mersîn, enzovoort. Naar schatting enkele miljoenen mensen. Indertijd werden ze uit hun land gezet. En de regio Antakya, met als provinciestad Hatay. Vroeger behoorden ze tot Syrië. Sinds het ontstaan van de Turkse Republiek werd dit echter een "Turkse regio". Bij de minste verandering in Syrië kan deze Arabische minderheid en de regio van Antakya weer hoop krijgen op een hereniging. Het gaat om ongeveer twee miljoen mensen.

Regimewissel positief voor vrede in regio

Er is ook het politieke belang van Syrië in het Midden Oosten. Niet in positieve zin, want Syrië is een van de landen die een belangrijke bron van onrust vormen in de regio. In die zin kan de verdwijning van het huidig regime niet anders dan positief zijn. Het zou vooruitgang betekenen in het vredesproces, wat invloed heeft op het gehele Midden Oosten en sommige Afrikaanse landen.

Sinds het begin van de onrusten in Syrië hebben de politie en het leger al honderden mensen neergeschoten. Er zijn meer dan 360 doden. Vooral in het Zuiden en het Westen van het land is de oppositie sterk bezig. In het Noorden van het land, bij de Koerden is de vrijheidsstrijd al veel langer bezig, met honderden doden, arrestaties en verdwijningen tot gevolg.

Pas nu begint de Arabische oppositie contact te zoeken met de Koerdische. Hoe de samenwerking zal verlopen tussen de Arabische oppositiebewegingen onderling enerzijds, en tussen de Arabische en de Koerdische oppositie anderzijds, is nog niet duidelijk. Wel is heel duidelijk is dat de Koerden op politiek vlak goed georganiseerd zijn.

Bashar is wanhopig

Bashar Assad probeert zijn macht en zijn regime te redden. Langs de ene kant belooft hij Syrië democratische hervormingen, langs de andere kant laat hij schieten op de massa betogers. Hij belooft de Koerden dewelke hun burgerschap werd ontnomen, nu 50 jaar geleden, opnieuw inschrijvingsrecht te geven in het bevolkingsregister. Tezelfdertijd arresteert hij willekeurig vooraanstaande Koerden. Hij laat de gevangenen nog steeds in de gevangenissen. Het lot van de verdwenen mensen is nog altijd onbekend. Toch zoekt hij wanhopig naar wat zijn redding kan zijn. Hij wil zijn vel redden, koste wat het kost. Hij wil niet in de situatie van de andere Arabische leiders terechtkomen. Leiders zoals o.a. Mubarak…

De huidige oppositie wil zo snel mogelijk af van de huidige president en zijn omgeving. Wie de nieuwe machthebbers zullen zijn is nog niet duidelijk. Naar het voorbeeld van Egypte de militairen aan de macht? Bashar Al-Assad en sommigen van zijn handlangers in de gevangenis? En vervolgens waar naar toe?
Zal het oppositie lukken de macht over te nemen en het voorbeeld van Irak volgen? Kunnen de Arabieren, de Koerden en andere nationaliteiten en diverse religieuze gemeenschappen samenleven in een betere situatie?
Een ding is zeker: dat dit regime met aan de leiding Bashar Al-Assad naar haar einde gaat. In dat verband wordt de houding van de internationale gemeenschap zeer belangrijk. De volkeren in Syrië, met al hun verschillen, helpen om een democratische samenleving uit te bouwen kan niet zonder steun van de internationale gemeenschap. In het ander geval dreigt Syrië een dicatoriaal regime te blijven.

Autoritair vervolg onwaarschijnlijk

Ik geloof niet dat het na het einde van dit regime nog mogelijk is om een autoritaire vervolg te maken. Misschien wordt het niet honderd procent democratisch, maar het zal toch een veel beter en menselijker regime zijn dat het huidige. Want alle volkeren in Syrië snakken naar democratie. Alle godsdiensten verlangen naar meer vrijheid. Er is nood en vraag naar een menselijker bestaan.

Juist om die redenen is Turkije bezorgd. Een beter, democratisch Syrië waar allen samen kunnen leven is niet gewenst door Turkije. Turkije, noch Syrië hebben ooit begrepen dat er uit verschillen toch een verenigde schoonheid kan groeien.

Identiek hetzelfde kunnen we zeggen over Iran. Iran is bezorgd om de ontwikkelingen in Syrië en doet er daarom alles aan om de huidige dictators te helpen overleven. Volgens internationale waarnemers, helpt Iran Bashar Al-Assad en zijn handlangers om de betogers te verslaan.